

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse

Datum: 2026-02-23 Diarienummer: GSN-2025-01821
Gatu- och samhällsmiljönämnden

Handläggare:
Anders Larsson

Utformning av Fyristorg

Förslag till beslut

Gatu- och samhällsmiljönämnden beslutar

1. **att** fastställa utformningen av Fyristorg enligt föredragningen i ärendet och ärendets **bilaga 1**.

Ärendet

Förslag till beslut om upprustning och utformning av Fyristorg syftar till att utveckla torget till ett mer levande torg med mer stadsliv, grönska, sittplatser, aktiviteter och evenemang. Utvecklingen av torget ska ge en tydligare koppling till de historiska kvarteren och förena det framåtblickande Uppsala med stadens äldre struktur och historia.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen. Stadsbyggnadsförvaltningen har arbetat fram underlag i workshops och dialoger i samarbete med Citysamverkan, näringsidkare och fastighetsägare.

Föredragning

Uppsalas torg utgör variationsrika miljöer med flera äldre torg som bär på rik kulturhistoria och nyare mer moderna torgtytor som speglar samtiden och dess behov. I innerstadsstrategin är Fyristorg utpekad som en viktig del av årummet. Ända sedan stadsbranden år 1702 har Fyristorg fungerat som handelsplats. Idag är torget främst en parkeringsplats för bilar och cyklar och det saknas sittplatser. Belysningen är anpassad för motorfordon och gångtytor saknar på flera ställen belysning. Tillgängligheten är undermålig, det finns bland annat sättningar i marken.

Syftet med ombyggnationen är att skapa ett trivsammare grönnare torg med fler

vistelseytor och bättre förutsättningar för torghandel, uteserveringar och evenemang. Målet med utvecklingen av torget är att skapa ett mer levande torg där fler väljer att vistas och att torget upplevs tryggt. När torgets attraktionskraft ökar gynnar det alla, både allmänhet och näringsidkare kring torget. Förslaget till beslut i ärendet omfattar markbeläggning, anläggande av tillgängliga stråk, genomförande av markarbeten och anläggandet av en trappa för att minska höjdskillnaderna på torget, belysning och plantering av fem träd. Genomförandet ska möjliggöra transporter till och från fastigheterna och verksamheterna vid torget. Fordonstrafiken kommer att kunna passera som innan ombyggnationen. Utformningen av torget ska möjliggöra olika användning under de olika årstiderna. Vid genomförandet kommer markarbetena anpassas efter markförhållandena, vilket till exempel innebär att den exakta lokaliseringen av trappan inte är klar nu i programskedet.

Utformningen av torget är framtagen för att möjliggöra så mycket som möjligt. För att torget ska bli en välkomnande plats kommer torget efter ombyggnationen försees med urnor med säsongens flor och skyltar och bilder som berättar om torget. Ambitionen är att förse torget med en historisk modell. Förvaltningen söker också lekfullare inslag som dagvattenrännan, vatten som rinner från brunnen och andra tillägg såsom konst och lekskulpturer. Dessa ska placeras så att de inte begränsar olika framtida användningar av torget. Torget ska möjliggöra för olika placeringar av uteserveringar, försäljningsställen, marknader och evenemang och försees med tekniska förutsättningar som stödjer aktivitet på torget.

Uppsala kommun har ordnat sommargator sedan år 2020 som ett led i Uppsalas innerstadsstrategi. Under de två senaste åren har Fyristorg varit en del av denna satsning, sommartorg har utformats i dialog med näringsidkarna runt torget. För att utvärdera sommartorget på Fyristorg har en analys av platsen genomförts under sommaren 2025. Observationer genomfördes på plats och besökare intervjuades för att undersöka hur besökarna rörde sig på platsen och vilka typer av aktiviteter som förekom, vistelsetid, väderförhållanden och temperatur. Att sittplatser var uppskattat märktes både i att uppställda bänkar användes och efterfrågades i intervjuer. Skugga och att ha vattenkontakt var andra faktorer som var populära. Att kunna vistas på torget oavsett om man gick till en uteservering, kopplade av på en bänk eller bara träffas uttrycktes också i hur människor använde torget. I upprustningsförslaget är ett stort fokus lagt på detta.

I upprustningen och ombyggnationen ingår inte att rusta upp den gamla toaletten under marken.

Tillgänglighetsperspektivet för personer med funktionsnedsättning ska särskilt beaktas.

En genomförandeplan kommer att tas fram i samråd med fastighetsägare och verksamheter i god tid innan arbetena inleds. Kontaktvägar kommer att upprättas för löpande information och för att fastighetsägare, verksamheter och kommunen snabbt kunna nå varandra under entreprenadtiden. Nämnden kommer att informeras om genomförandeplanen.

Ekonomiska konsekvenser

Budgeten för ombyggnation av Fyristorg är sammantaget 26 miljoner kronor i investeringsmedel för 2026 och 2027.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 23 februari 2026
- Bilaga 1, Underlag till beslut om utformning av Fyrstorg
- Bilaga 2, Visionsbilder, gestaltungsförslag
- Bilaga 3, Visionsbilder, exempel på möjlig användning av torget

Stadsbyggnadsförvaltningen

Anna Axelsson
Biträdande stadsbyggnadsdirektör

Bilaga 1, underlag till beslut om Fyristorg

Beslutsärende

Gatu- och samhällsmiljönämnden

Anders Larsson 2026-02-11

Beslutets omfattning

Ett gemensamt golv

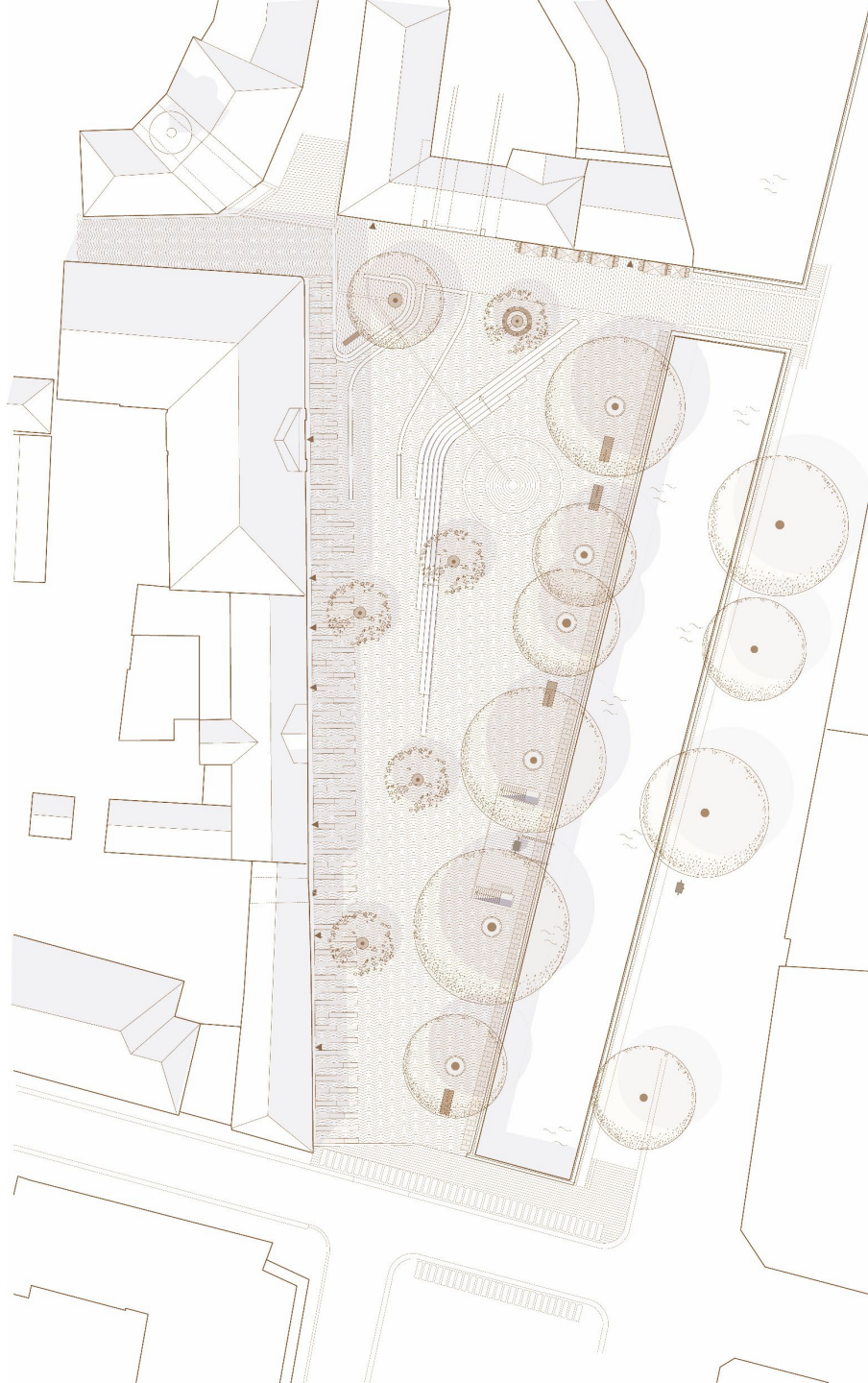
En trappa som tar upp höjdskillnaderna

Träd som bidrar med grönska och skugga

Tillgängliga stråk

Belysning

Lyfta fram brunnsplassen

FYRISTORG

Uppsala

Gestaltningssprogram 2026-02-10

Bilaga 2

Bakgrund, koncept och gestaltning

Nyréns Arkitektkontor

PROJEKTINFORMATION

Uppsala kommun genom

Anders Larsson, projektledare

Nyréns arkitektkontor genom

Emelie Brunge, landskapsarkitekt LAR/MSA
Tobias Pheresson, landskapsarkitekt LAR/MSA
Sebastian Hahn, landskapsarkitekt MSA

Illustrationer och fotografier där inget annat anges:
Nyréns Arkitektkontor

Nyréns Arkitektkontor

Carlsson, Sture / Stiftelsen Upplandsmuseet

Innehållsförteckning

Introduktion	4
Bakgrund, syfte och mål	4
Sommartorget och platsundersökningar	4
Avgränsning	4
Medborgardialog	4
Bakgrund	5
Historia	5
Utgångsläge	6
Förutsättningar och markanvändning	6
Koncept	7
Vid Dombergets fot	7
Trappan som gestaltungsgrepp	8
Fyristorg får nytt liv	9
Gestaltungsförslag	10
Ett torg i nivåer	11
Trappornas utformning	12
En entré till det historiska Uppsala	13
Brunnsplatsen	14
Tillgänglighet - ett torg för alla	15
Möblering och material	16
Källor	17

Möten på Fyristorg. Bilder från Upplandsmuséets samlingar.

Introduktion

Bakgrund, syfte och mål

Uppsalas torg utgör variationsrika miljöer med äldre torg som bär på rik kulturhistoria, och nyare mer moderna torgytor som speglar samtiden och dess behov. Många av Uppsalas centrala torg kan dock utnyttjas bättre och gynna stadslivet i än högre grad än idag. Idag domineras några av torgen av markparkeringar för bil och cykel. Genom att utveckla och förändra användningen kan torgen utvecklas med grönska, sittplatser, torghandel, rekreation, lek, utställningar, aktiviteter och evenemang. Syftet med upprustningen och utvecklingen av Fyristorg är att ge en tydligare koppling till de historiska kvarteren och förena det framtidsblickande Uppsala med stadens äldre struktur och historia. En förändring hur torget används behöver göras för att bättre kunna nyttja ytorna. Utformningen ger också möjlighet till att arrangera tillfälliga evenemang, torghandel och uteserveringar. Målet med att utveckla torget är att skapa ett mer levande torg där fler väljer att vistas.

Sommartorget och platsundersökningar

Uppsala kommun har ordnat sommargator sedan år 2020 som ett led i Uppsalas innerstadsstrategi. Sommargatorna bidrar till att göra centrum mer välkomnande för gående och cyklister genom att skapa gröna, trivsamma platser. Sommargatorna är projekt där kommunen testar nya sätt utveckla miljöerna i Uppsalas centrumområden. Under de två senaste åren har också Fyristorg varit en del av denna satsning. För att utvärdera hur det fungerat på Fyristorg har en analys av platsen genomförts under sommaren 2025. Observationer genomfördes på plats och intervjuer utfördes för att undersöka hur besökarna rör sig på platsen och vilka typer av aktiviteter som förekommer, vistelsetid, väderförhållanden och temperatur.

Avgränsning

I upprustningen av Fyristorg kommer de utrymmen under mark som inrymmer toaletter ritade av Gunnar Leche, under slutet av 1920-talet, inte rustas upp.

Medborgardialog

"Av mkt stor vikt att torghandeln får fortsätta med sin handel på lördagar, mer genuint får man leta efter. Min mormor [...] sålde ägg på 60-talet. Undertecknad har köpt äpplen genom åren."

"Restaurangerna upptar en oproportionellt stor del av torget, vilka utgör enskilda intressen."

"Se till att det även finns sittplatser som är till för alla längs med ån och under de stora fina träden, så att det inte bara blir servering ut med ån."

Älskar när det är konserter på torget under kulturnatten. Platsen får en helt annan karaktär och liv.

Så hemskt när det står bilar på detta vackra torg som vi kan ha till gemensamma vackra ytor för människor istället

Flexibelt torg, sittplatser och planteringar. Med möjlighet att kunna möblera om för tex musikscener och evenemang [...]"

"Fler cykelparkeringar."

"Ta bort alla bilparkeringar och stäng av för all biltrafik och cykeltrafik. Låt detta bli en oas mitt inne i Uppsala bara för människor."

"Vore kul om det kunde vara någon form av allmänt tillgängligt utrymme så allt inte blir uteserveringar."

"Viss del kan vara uteservering. Gärna med något som är öppet även på dagtid."

Vill att det ska vara tyst och lugnt under kastanjerna. Musiken från den näraliggande restaurangen borde förbjudas.

Jag vill att det finns en mindre paviljong/fin kiosk som kan användas av kreativt företag/restauratör för ""pop-up" restaurang/mat.

"Vi som bor på landet och måste ta bilen till stan. Känns som vi är bortförbjudna överallt."

"Vill ha mer kontakt med vattnet. Förslagsvis genom borttagande av cykelparkering eller sittmöbler närmare staketet."

Jag vill parkera bilen när jag handlar i centrum.

En så vacker och central plats borde utformas för permanenta marknader och vinteranpassade uteserveringar så den håller sig levande året om.

Utdragen är ordagranna citationer från:
- Den webbdialog som gjordes i samband med sommartorget.
- Fyristorg sommaranalys 2025 (Enger)

Bakgrund

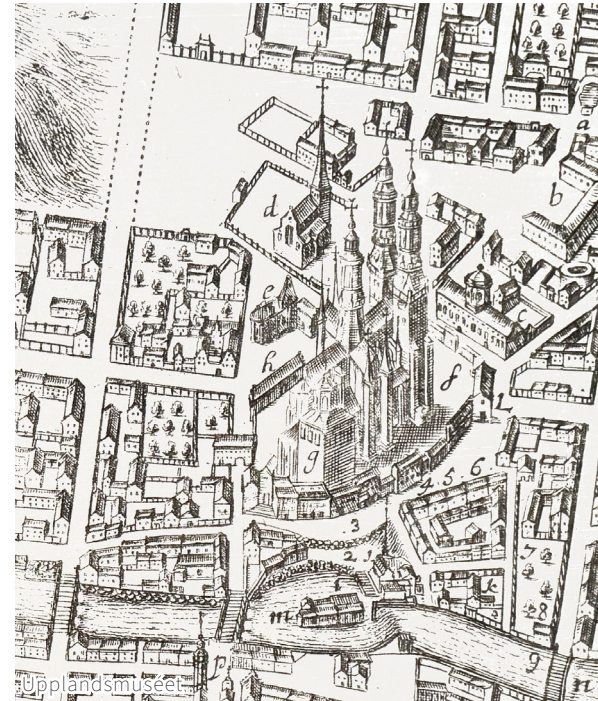
Historia

Förmodern historia

På platsen uppfördes på 1300talet ett helgeandshus: ett härbärge och sjukhus för mindre bemedlade människor. Verksamheten upptog i stort sett hela det nuvarande torgets utbredning. Kvarteret innehöll bland annat ett hospital och en hospitalskyrka.

Under början av 1700talet drabbades Uppsala för en svår brand och kvarteret tog stor skada. Som följd av branden beslutades att Fyrisåns stränder skulle hållas fria från bebyggelse för att säkra vattentillgången vid framtida bränder.

Vedtorget, smörtorget och fisktorget

Hospitalskyrkan finns kvar på torget en bit in på 1800talet men flyttas sedan och torget får sin nuvarande utbredning. På 1830talet anläggs en ny kullerstensbeläggning och lindar planteras längs med Fyrisån. Den fria ytan blir en oreglerad handelsplats. Torget går under flera benämningar, bland annat Fisktorget och Vedtorget.

Det moderna fyristorg tar form

Mot mitten av 1800talet utrustas torget med en vattenpump i gjutjärn. Pumpen står kvar i sitt ursprungliga läge än idag och har en tvilling på andra sidan Fyrisån vilket knyter ihop rummet. Under slutet av 1800talet befästs namnet Fyristorg och dagens Fyristorg präglas i stort av denna gestaltning. Kullerstenen ersätts vartefter med smågatsten. Fyrisåns kaj höjs från den tidigare nivån vilket försämrar åkontakten men ger ett flackare torg.

Gillbergsga genomfarten, Galleri London och bilens entré

På 1920talet byggs en offentlig toalett som på grund av sitt utseende kallas för London. År 1935 tar man upp en genomfart i Gillbergsga gårdens fasad vilket skapar en koppling mellan Fyristorg och St Eriks torg. Gatan asfalteras och gestaltningen från 1800-talet blir mindre framträdande. Linden i hörnet mot domtrappan tillkommer under den senare delen av seklet. Toaletten tas ur drift på 70talet och används som konstgalleri under en tid men i dagsläget är lokalen helt stängd. Även gjutjärnpumpen är ur bruk och vars skick är oklart.

Utgångsläge

Förutsättningar och markanvändning

I dagsläget präglas Fyristorg av en bred körbana och en parkering med ett tjugotal platser. Stora arealer är reserverade för uteservering vilket lämnar få ytor fria för människor, marknad och andra aktiviteter. Årummet är hårt belamrat av uteservering och cykelparkering vilket försämrar åkontakten på en plats som annars har stor potential. Cyklar parkeras även utmed åräcket där de utgör hinder för fotgängare.

Fyristorg har en tvärgående lutning på cirka fem procent. Lutningen försvårar möblering och brukande av torget. Uteserveringar behöver byggas upp på plattform för att bli plana. Plattformarna blir lätt osammanhängande och upplevs som främmande och temporära på platsen. Sanitet blir lätt ett problem.

Tillgänglighet

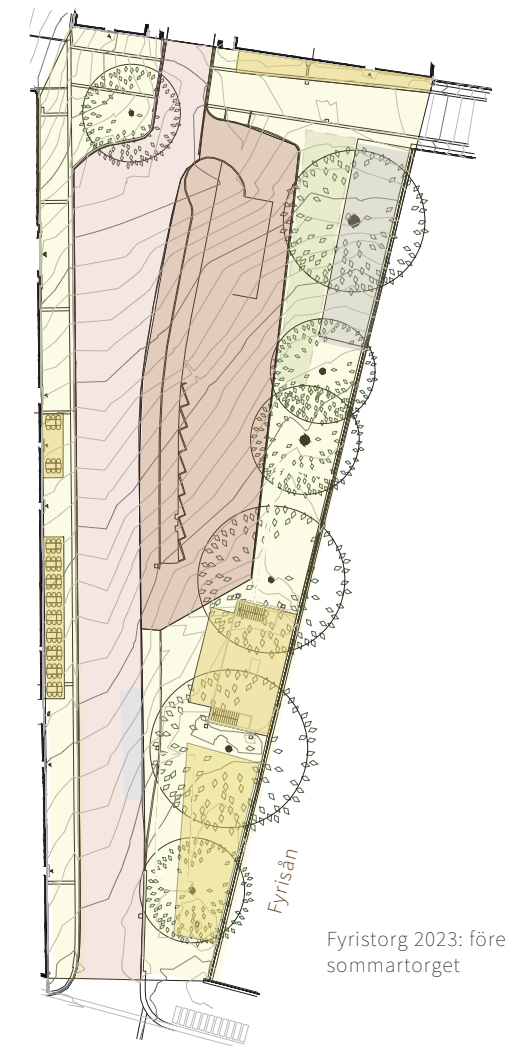
Idag är tillgängligheten på torget begränsad och avsaknaden på tillgängliga stråk är stor. På torget finns flera upphöjda ytor samt objekt med oregelbundna och inkonsekventa lägen som stolpar, möbler andra tillägg. Detta blir hinder och försämrar orienterbarheten.

Trygghet och belysning

Dagens belysning är ofullständig och anpassad för motorfordon. Torget upplevs rörigt, vilket speglas i medborgardialogen. Trafiksituationen bidrar till ett negativt intryck. Bristen på belysning i kombination med skymd sikt och biltrafik ökar känslan av otrygghet.

Identitet och platsskapande

Torget saknar en tydlig identitet. Få tillfrågade känner till platsen som ett torg. Få funktioner och inslag på torget är identitetsskapande, trots en betydelsefull och händelserik historia. Det finns potential att lyfta fram de identitetsskapande element som finns på platsen som brunnen, London, Fyrisån och Gillbergska palatset. Torget i sig bidrar inte till de verksamheter som omgärdar det. Anledningen kan vara hög trafikbelastning, otillgänglighet, dålig belysning samt brist på mötesplatser.

Fyristorg 2023: före sommartorget

Vegetation

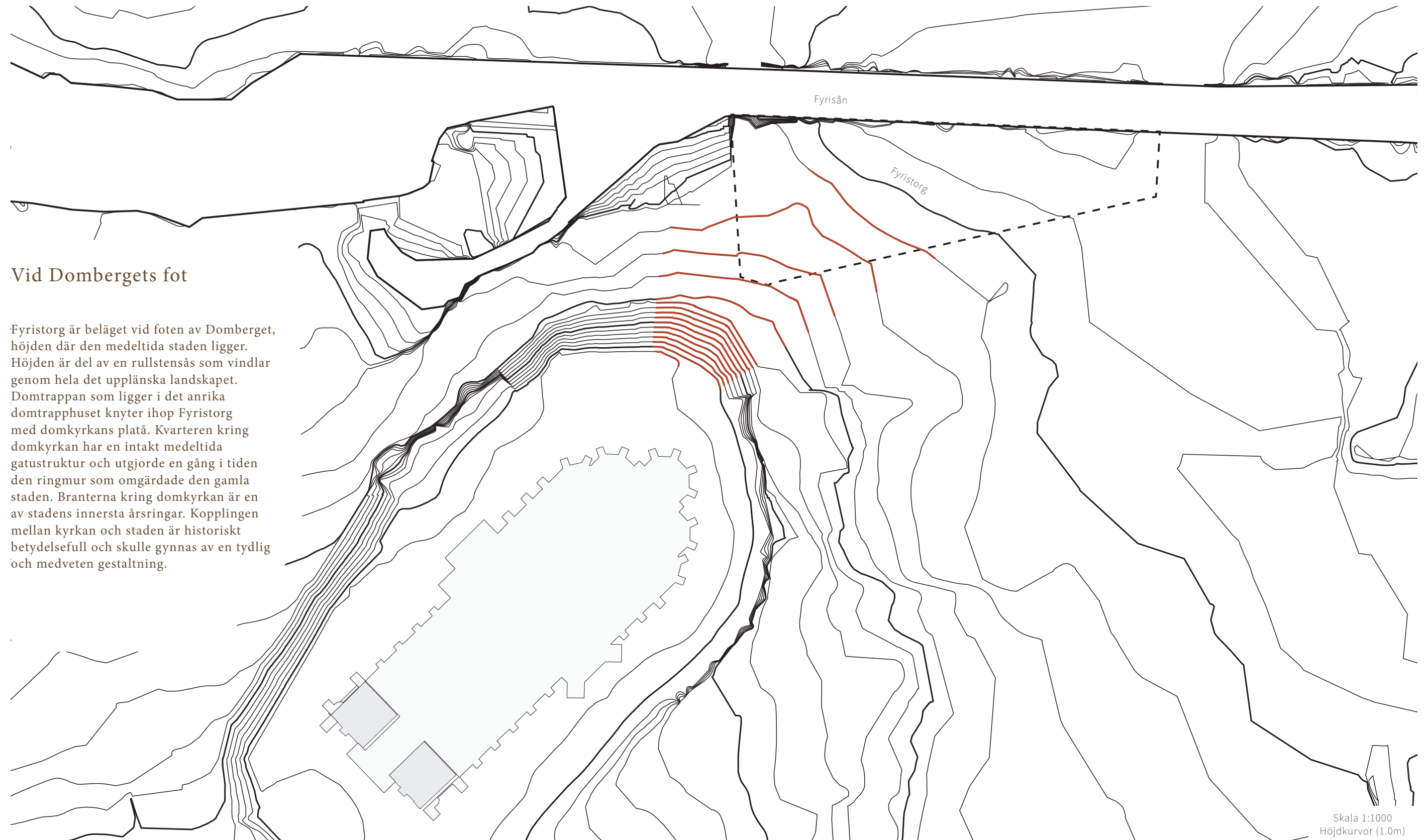
Längs Fyrisån finns sex bredkroniga lindar. Lindarna skapar rumslighet vid årummet och bidrar med skugga under sommarhalvåret. Ytterligare en stor lind är planterad i hörnet mot Domtrappan. Lindarna är gamla och skänker platsen stort värde men platsen är underutnyttjad. Lindarnas nedre grenar är stundtals låga vilket försämrar sikten. Torget saknar permanent undervegetation.

Fyristorg är hårt belamrat av bilar, cyklar och uteserveringar som tillsammans gör platsen svårorienterad, otryck och oattraktiv.

Parkering (bil)	Plana flexibla ytor
Körbana	Trottoar & gångytor
Cykelparkering	Uteservering, inom avsatt område

Koncept

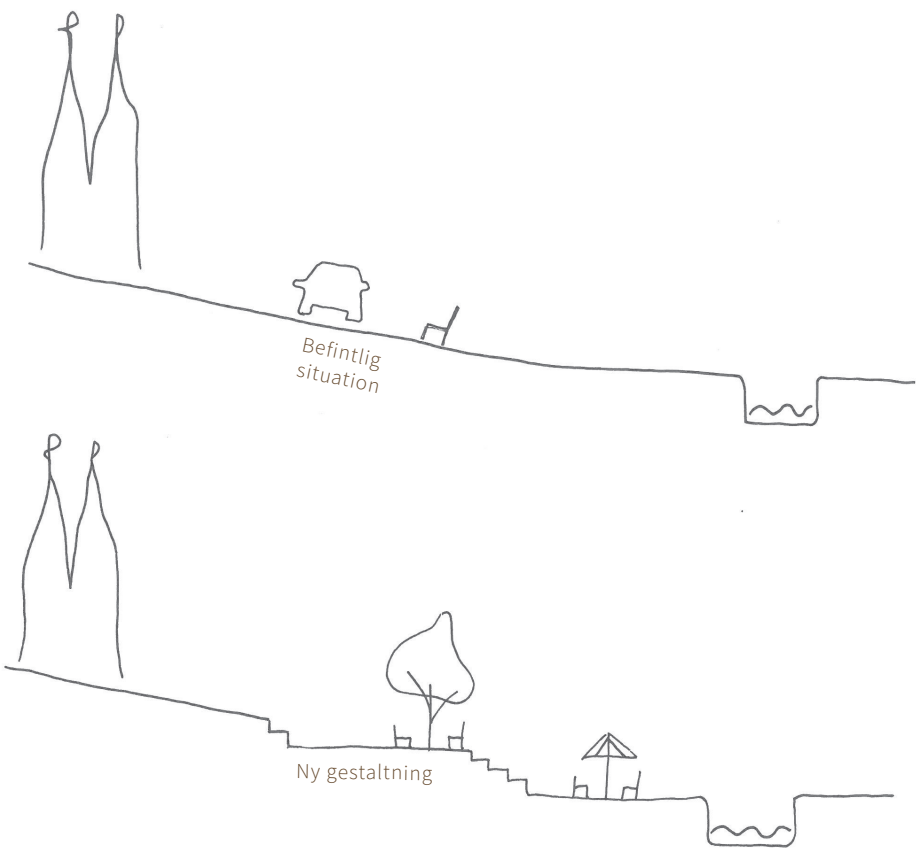
Vid Dombergets fot

Fyristorg är beläget vid foten av Domberget, höjden där den medeltida staden ligger. Höjden är del av en rullstensås som vindlar genom hela det uppländska landskapet. Domtrappan som ligger i det anrika domtrapphuset knyter ihop Fyristorg med domkyrkans platå. Kvarteren kring domkyrkan har en intakt medeltida gatustruktur och utgjorde en gång i tiden den ringmur som omgärdade den gamla staden. Branterna kring domkyrkan är en av stadens innersta årsringar. Kopplingen mellan kyrkan och staden är historiskt betydelsefull och skulle gynnas av en tydlig och medveten gestaltning.

Skala 1:1000
Höjdkurvor (1.0m)

Domberget

Trappan som gestaltungs-grepp

Den historiska kopplingen mellan Fyrstorg och Domkyrkan förstärks genom en förlängning av Dombergets avtrappning ut på Fyrstorg. Trapporna blir ett sätt att minska lutningarna på torget, framförallt i torgets norra delar. Med lägre lutningar följer mer kvalitativ torgyta och mer tillgängliga och användbara rum.

Domtrapphuset

Fyrstorg

Årummet

Elevation B-b visar gestaltningsförslaget längs Fyrisån.

Fyristorg får nytt liv

Den nya torgytan får publika sittplatser, utrymme för marknad och kulturevenemang. När parkeringarna försvinner öppnas nya rörelsestråk mellan Drottninggatan och Dombron. Ett ökat gångflöde över torget ger trivsel och trygghet. I förslaget är det också möjligt att röra sig längsmed Fyrisån för att tillgängliggöra de kvaliteter som årummet och vattnet erbjuder. Uteserveringarna är en viktig del av torget som ger liv åt platsen. Genom att bredda den tillgängliga ytan närmast fasad skapas ett generöst utrymme för både gångbana och uteserveringar.

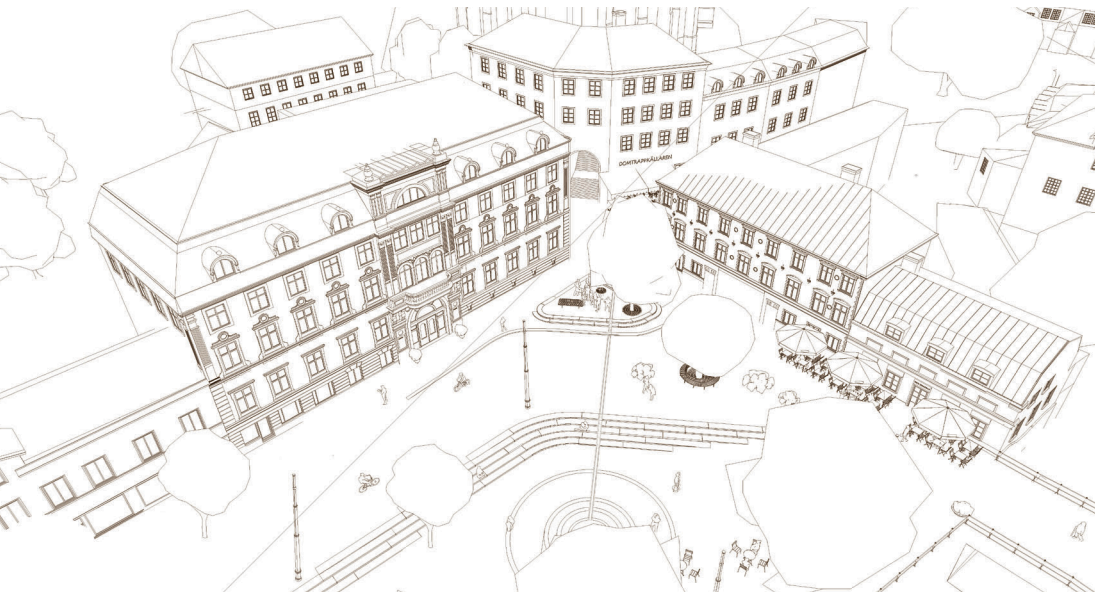

Referensbild Gråbrødretorget, Köpenhamn

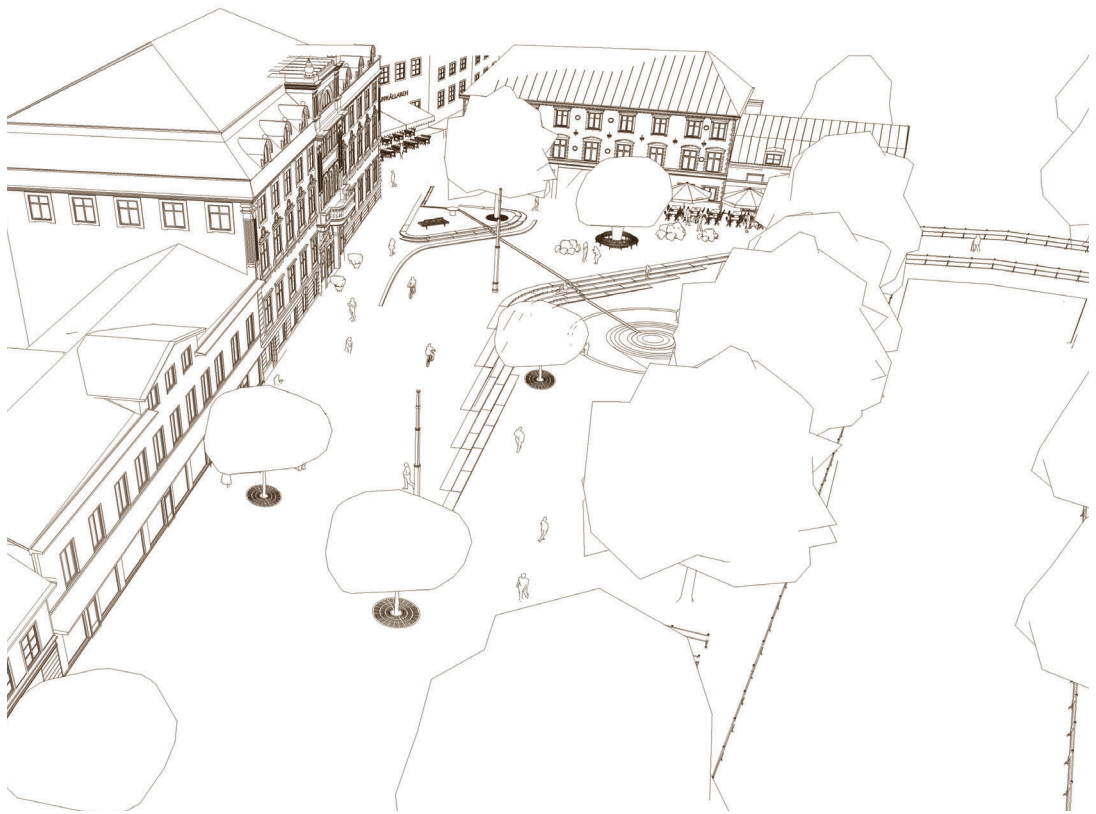

3D vy: publika sittplatser och uteserveringar

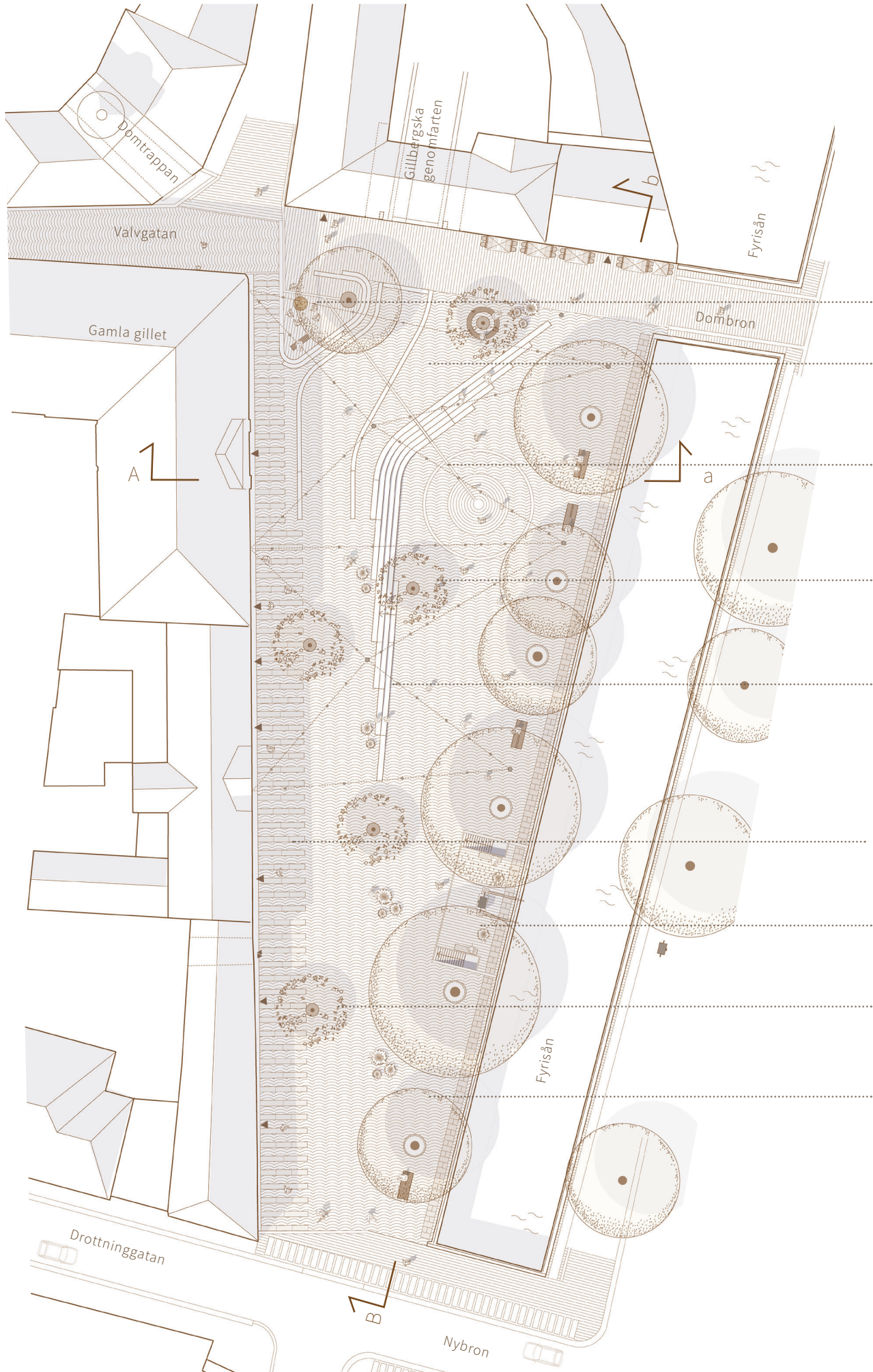
Gestaltningsförslag

3D vy: visar torgets olika nivåer.

3D vy: visar torgets långsmala utbredning längsmed Fyrisån.

- Dombergets fot**
Plan yta med sittplatser och utsikt över torget. Entrémotiv in till historiska Uppsala. Informationsskylt.
- Övre torgplan**
Plan yta med ett mindre träd och rymlig rund trädbänk
- Vatten**
Grund öppen dagvattenränna som leder ner till torget. Vattnet samlas i en vattenspegel som kan torrläggas för flexibel användning av torget.
- Nedre torgplan**
öppen yta med möjlighet till olika aktiviteter som torghandel och olika evenemang.
- Nedre trappan**
Mjuk och sittvänlig trappa som ramar in nedre torgplan. Kan användas som läktare vid evenemang.
- Bred tillgänglig yta med plats för uteserveringar och gångpassage.
- Brunnsplatsen**
Inramad lugn plats intill den historiska vattenpumpen
- Yta för fordon med lastfunktion och parkeringsmöjligheter.
- Plats för tex en kioskbyggnad sommartid, med tillhörande cafémöblemang

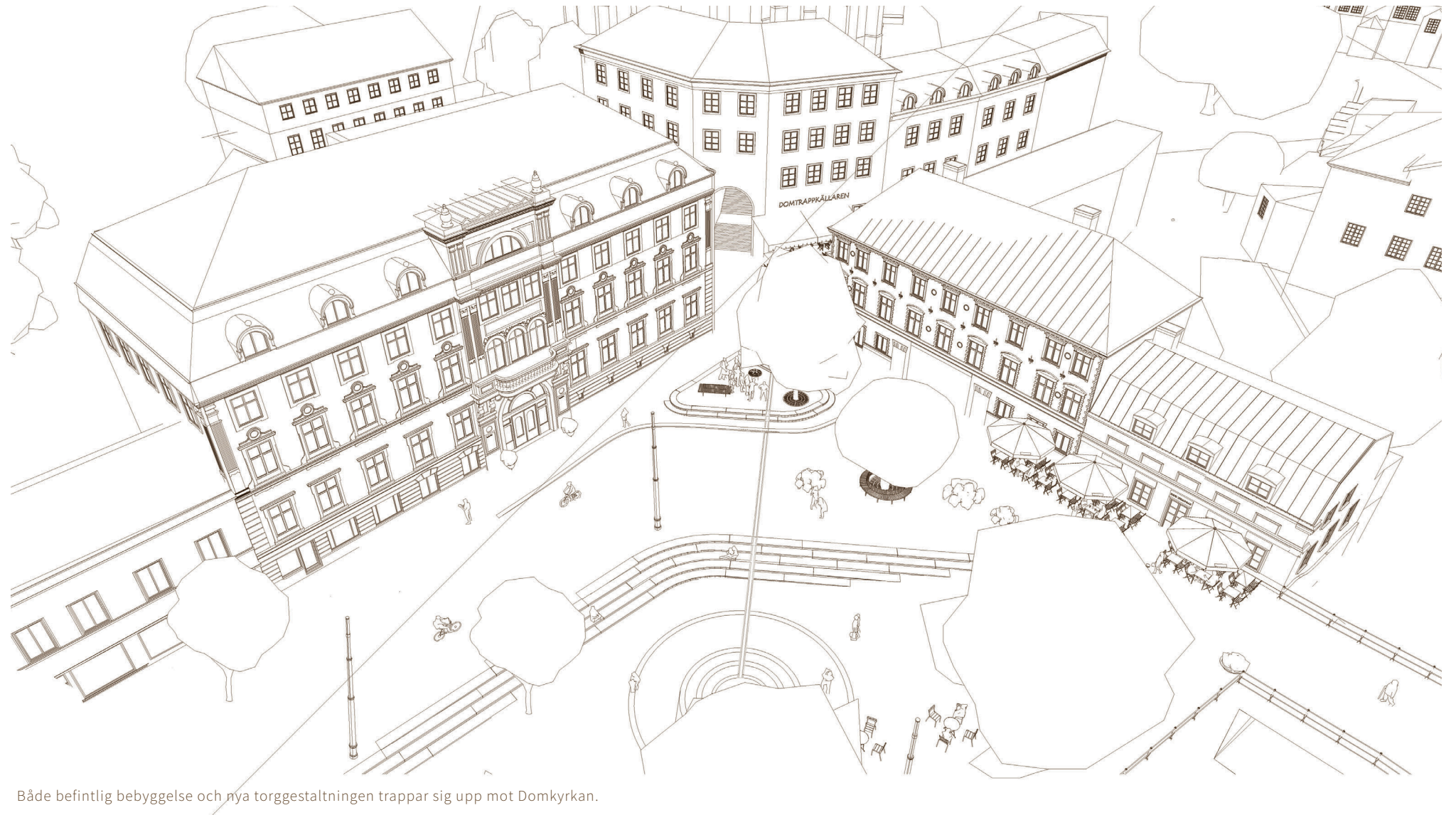
Ett torg i nivåer

Genom att dela in det lutande torget i olika nivåer skapas plana och mer användbara ytor med ökad tillgänglighet. Trappans svepande utbredning ger en rumslig inramning till torgytan och formar en naturlig trafikfri zon. De generösa mjuka trappstegen skapar informella sittplatser som stärker platsens potential som en social mötesplats och ökar vistelsevärdet på torget.

Från gränden St Eriks torg förlängs de historiska vattenrännorna och leds ned över torget för att knyta samman de olika nivåerna och stärka riktningen upp mot Domkyrkan. När vattenrännan når torget så bildas en grund beträddbar vattenspegel på torgytan. Vattnet gestaltas på ett sätt så att det kan sättas på och stängas av: som ett pedagogiskt och lekfullt element. Vattenspegeln får en diskret utformning så att den kan beträddas när den är torr.

Trappans motiv är att:

- Mildra lutning och öka därmed tillgänglighet.
- Lösa trafikkonflikter.
- Skapa en inramning till den fria torgytan.
- Ge chans till spontanvistelse.
- Öka orienterbarhet och ge rumslig tydlighet.
- Skapa rörelsestråk och lugna platser för vistelse.
- Göra torget mer attraktivt för evenemang och marknad.

Både befintlig bebyggelse och nya torggestaltningen trappar sig upp mot Domkyrkan.

3D vy: Exempel på grund dagvattenränna och uppsamlade yta där en grund vattenspegel bildas i en mönsterhuggen granitplatta.

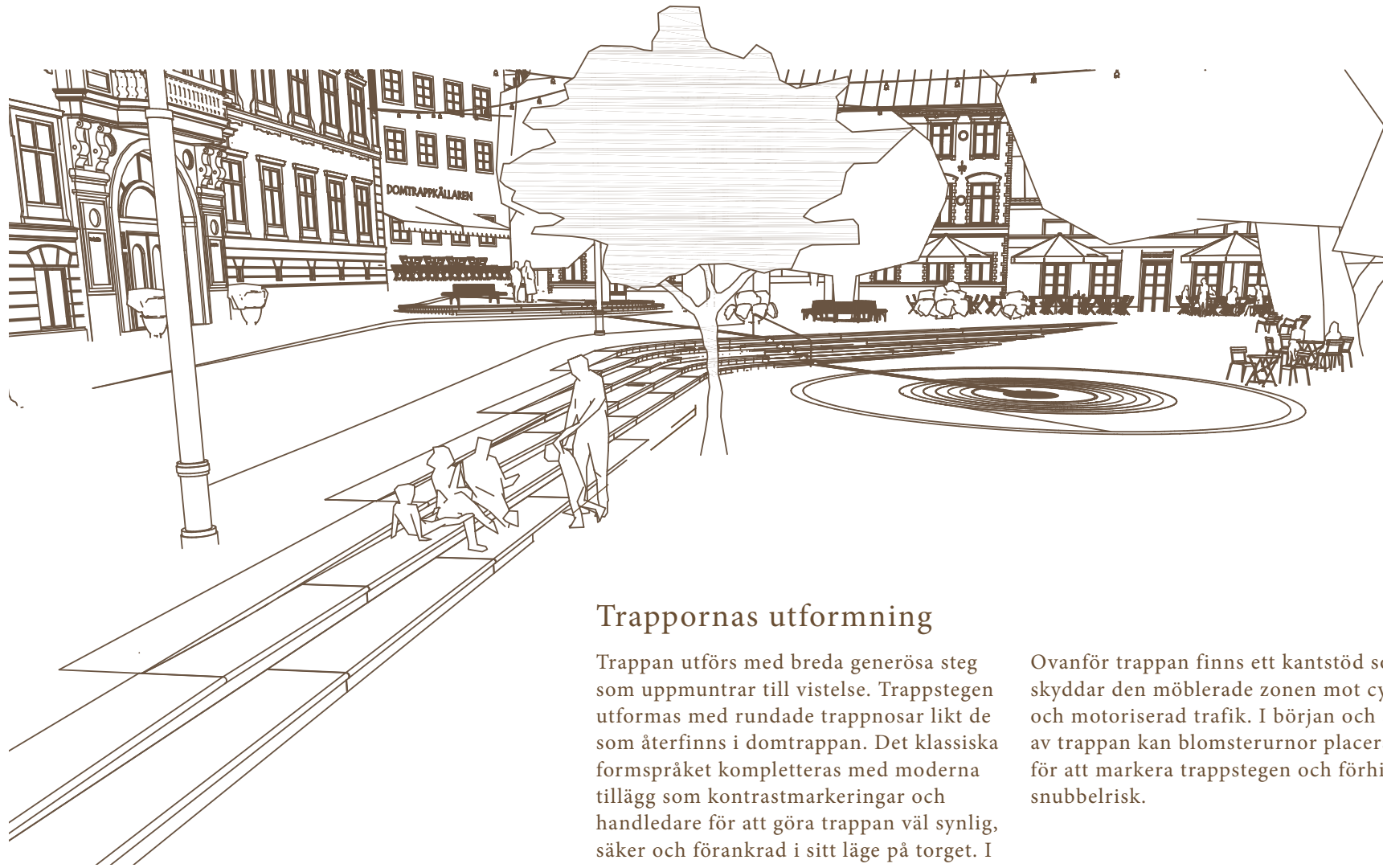

Vattenrännan kopplas på en befintlig dagvattenränna som mynnar ut på torget intill domtrappan.

Exempel på vattenspegel på torg där ytan är fullt tillgänglig när vattnet är avstängt. Konstverk av Erik Reusch, Bochum.

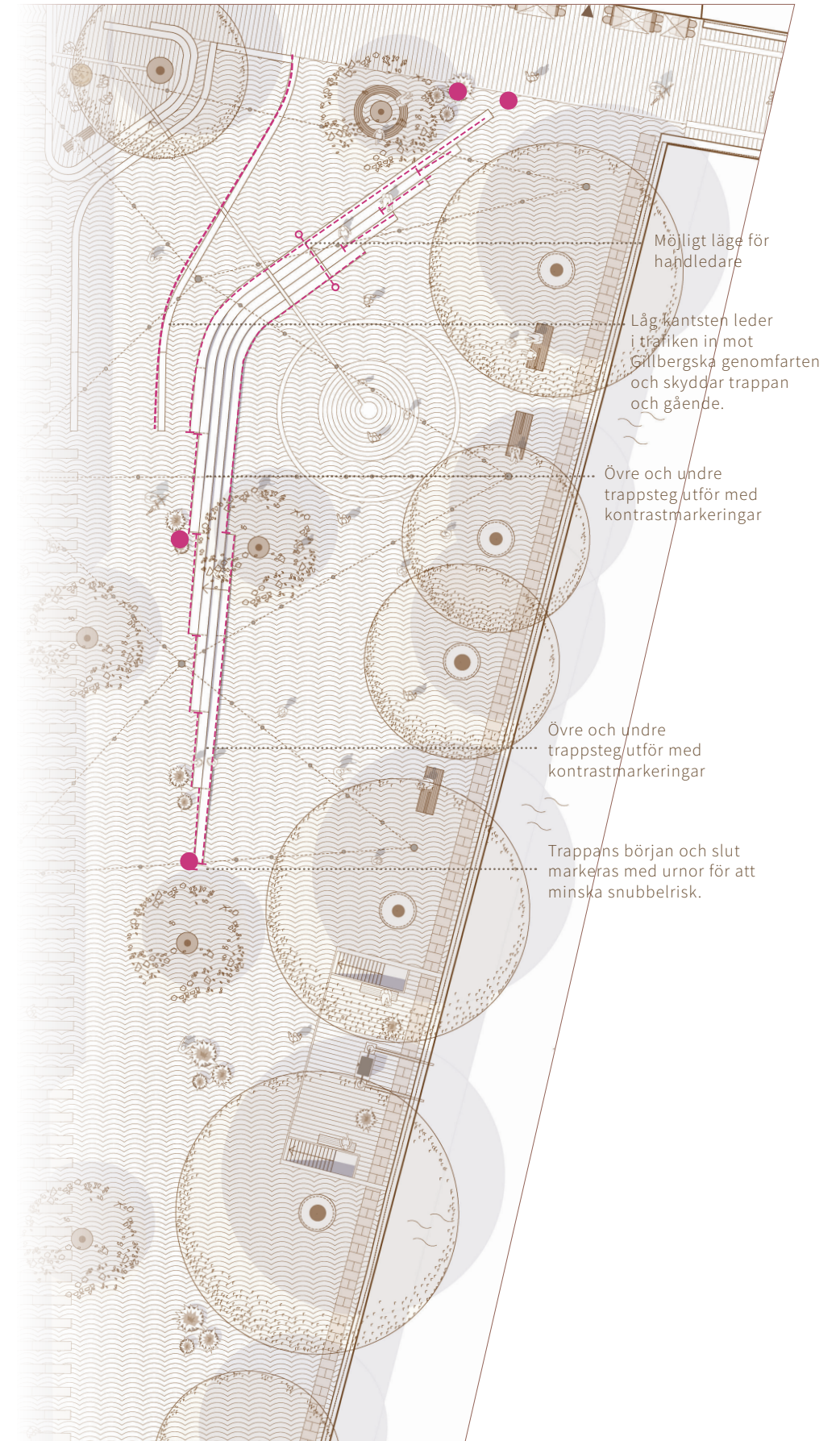

Trappornas utformning

Trappan utförs med breda generösa steg som uppmuntrar till vistelse. Trappstegen utformas med rundade trappnosar likt de som återfinns i domtrappan. Det klassiska formspråket kompletteras med moderna tillägg som kontrastmarkeringar och handledare för att göra trappan väl synlig, säker och förankrad i sitt läge på torget. I handledare kan ljus placeras för att belysa torget kvällstid.

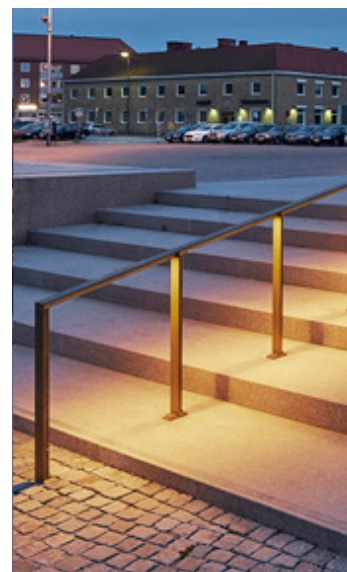
Ovanför trappan finns ett kantstöd som skyddar den möblerade zonen mot cykel- och motoriserad trafik. I början och slutet av trappan kan blomsterurnor placeras för att markera trappstegen och förhindra snubbelrisk.

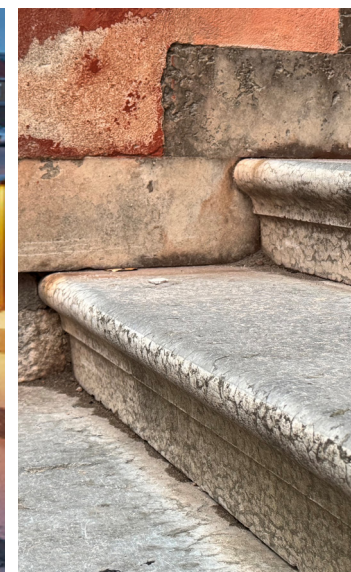
3D vy från torget med trappan som rumsligt delar in torget och skapar plana torgytor.

Exempel på kontrastmarkering av trappsteg.

Exempel på belyst handledare

Domtrappans utformning med rundade trappnos.

En entré till det historiska Uppsala

I hörnet vid den övre trappan tar en ny plats form. Avsatsen under linden blir entré för det historiska Uppsala. Platsen kan utnyttjas som samlingsplats och startpunkt för historiska vandringar mot domkyrkan eller vidare in i gränderna mot Gustavianum eller Carolina rediviva.

En fysisk modell över de gamla domkyrkokvarteren blir ett taktilt inslag som skapar förutsättningar för synskadade att uppleva stadens rumsliga sammanhang och historia. Plattformen utformas tillgängligt, utan kantsten och med trappsteg som växer fram uppifrån.

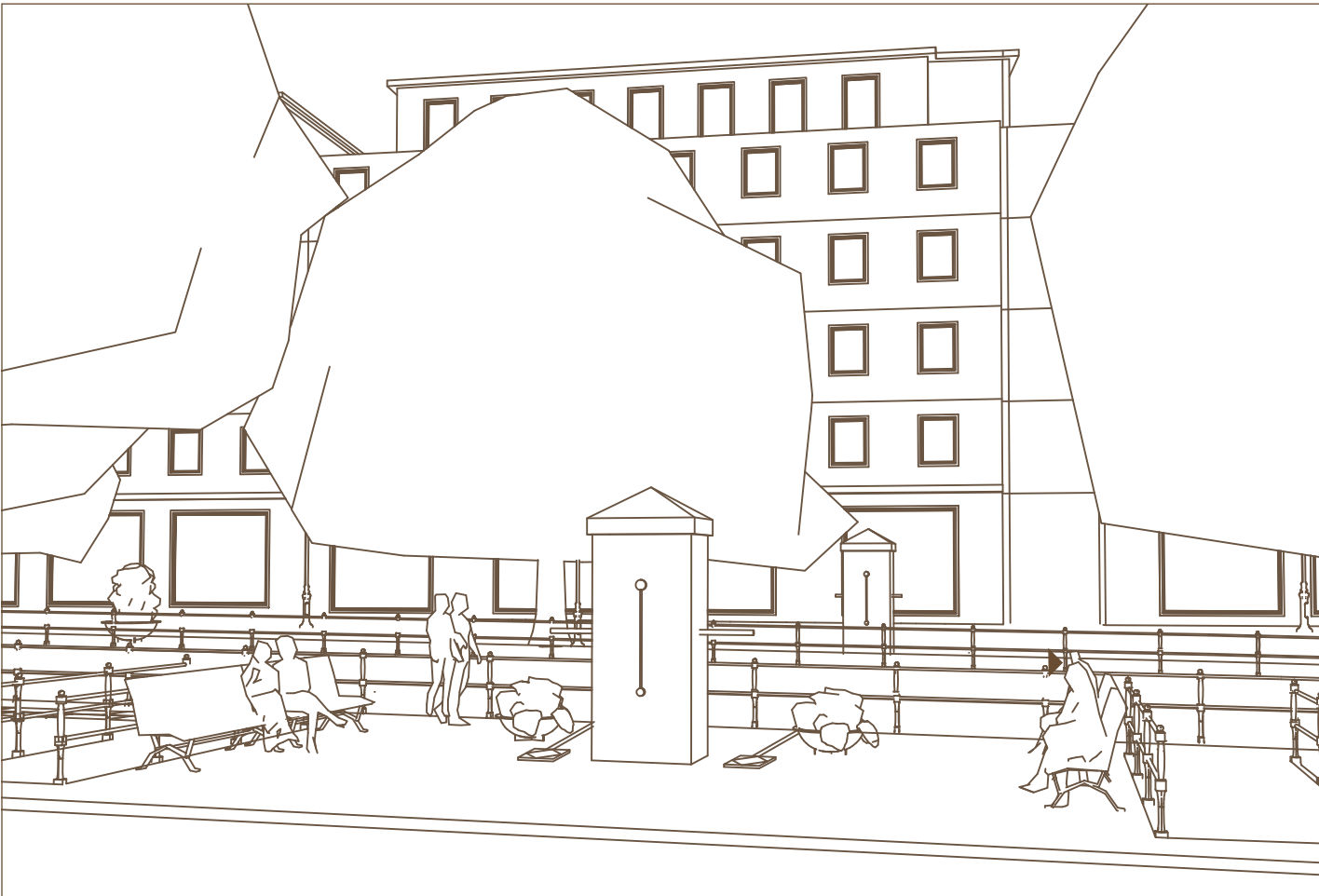
3D vy: Övre torgytan blir en naturlig samlingsplats i foden av domkyrkan

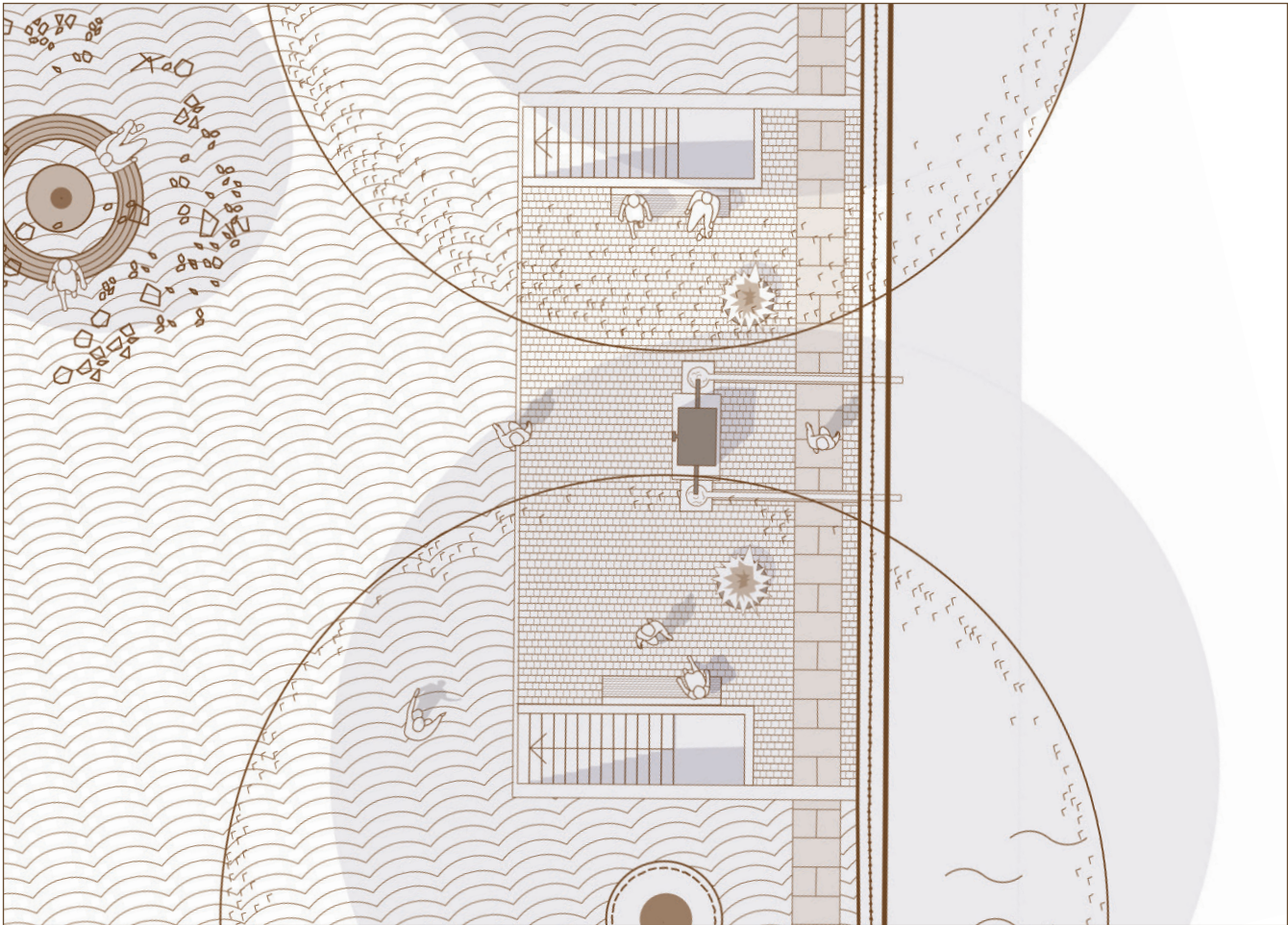
3D vy: Övre torgyta med informationspunkt och Domkyrkokvarteren som bronsminiatur.

Referensbild: Bronsrelief av Erfurth, Tyskland

Brunnsplatsen med nya tillägg: Sittplatser och dropptråg i granit som fångar upp färskvattnet.

Brunnsplatsen i plan med närliggande trädbänk. Tillgängligt gångstråk längs Fyrisån.

Brunnsplatsen

Den lilla brunnsplatsen är belägen intill Fyrisån, ovanpå den offentliga toaletten som numera är avstängd. Platsen har varit uteservering ett antal år, men öppnas nu upp. Med enkla tillägg kan pumpplatsen bli en vilsam plats för paus längs Fyristorgs nya åpromenad.

Pumpen på Fyristorg. Bild från Upplandsmuséets samlingar.

Pumpen kan utföras med dropptråg av granit likt St Eriks källa.

De senaste åren har uteserveringar varit belägna kring pumpen, som blivit svårtillgänglig.

Tillgängligt stråk längs årummet.

Tillgänglighet - ett torg för alla

Fyrstorg utformas med hänsyn till människors olikheter och principen om allas rätt till det offentliga rummet.

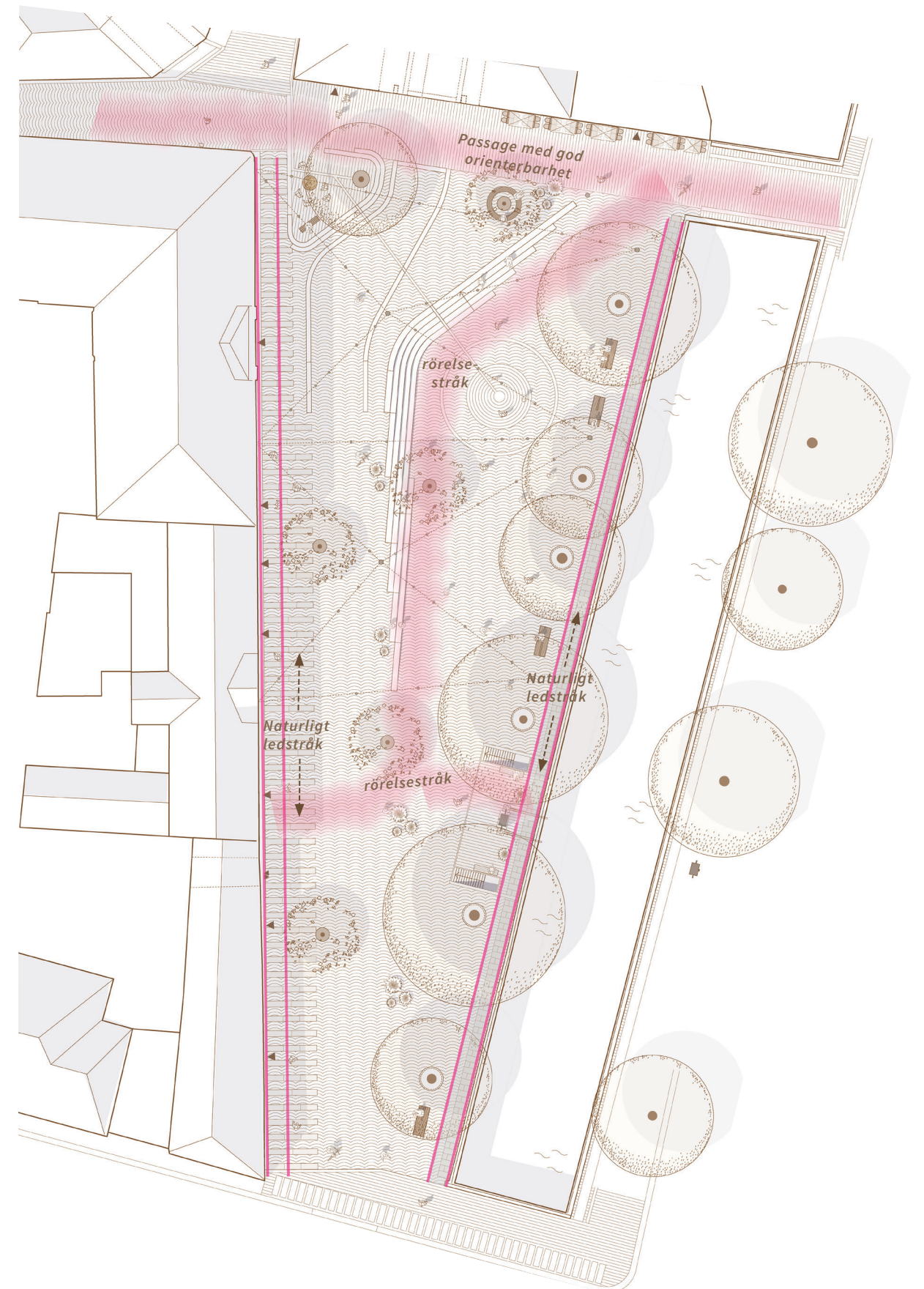
Ett delmål med projektet har varit att frigöra och tillgängliggöra ytor av torget som tidigare upplevts som svårorienterade och belamrade. Torgets historia ska leva vidare i material och gestaltning, men behöver bitvis anpassas för att torget och kringliggande målpunkter ska bli mer tillgängliga.

Markbeläggningen av smågatsten, som kan vara ojämn, är en sådan begränsning. Ytan behöver kompletteras med slätare material för att människor med begränsad rörlighet ska ha möjligheter att nyttja torget.

Ytan längsmed årummet, som tidigare varit osammanhängande och full av hinder, frigörs och blir del av ett tillgängligt stråk. Längsmed årummet finns en möblerad zon med sittmöjligheter.

Kopplingen mellan Valvgatan och Dombron utformas med god orienterbarhet med hänsyn till personer med syn- eller hörselsnedsättning. Det ska finnas möjlighet att röra sig ut i torgytan, vid t.ex. evenemang och marknad, även för den med begränsad rörlighet.

Trappan utförs på ett tillgängligt sätt med handledare och kontrastmarkeringar.

Möblering och material

Gestaltningen tar fäste på den grund som lades på 1800talet när torget fick sin nuvarande utbredning. I detta utförande fanns ett golv i sten och detaljer i gjutjärn, som räcke och vattenpump.

Grönska

De stora lindarna på fyristorg kompletteras med mindre flerstammiga träd med lätt krona. Fyristorg utrustas med urnor för blomster som förändras med säsong.

Möblering

Fyristorg får ett nytt program med nya formella och informella sittplatser med god tillgänglighet för grupper och enskilda. Trappan bjuder in till spontan vistelse, träden utrustas med riktninglösa trädbänkar och i årummet finns lugna sittplatser för kontemplation. Under sommarhalvåret finns möjlighet att utrusta torget med lösa möbler som ger vardagsrumskänsla.

Markmaterial

Den smågatsten som finns på delar av torget idag återanvänds och kompletteras med hållar och flammad/sågad smågatsten för ökad tillgänglighet. Stenen läggs i bågmönster för att ge liv och dynamik.

Utsmyckning

Vattenrännan och uppsamlingskärl blir pedagogiska lekelement för barn: en bristvara i stadens mest centrala gaturum.

Belysning

Fyristorg får ny belysning som följer torgets gestaltning och skänker en trygg och ombonad känsla till platsen.

Runda urnor med blomster som följer säsong

Möbler med tidlöst uttryck.

Tillfälliga sommarmöbler på torget.

Gråbrödretorv i Köpenhamn med ett sammanhållet golv av natursten.

Smågatsten i bågmönster

Flammad/sågad smågatsten kan med fördel användas på ytor som kräver högre tillgänglighet för rörelsehindrade.

Inslag av granithällar i smågatstenen ökar tillgängligheten samtidigt som att ytan upplevs som ett sammanhållet golv.

Breda borgmästarstenar med låga kanter leder trafiken in mot Gillbergska passagen.

Källor

Litteratur

Sid 4: Medborgardialog

Utdragen är ordagranna citationer från den webbdialog som gjordes i samband med sommartorget samt Fyristorg sommaranalys, Enger,P, 2025.

Sid 5:
Carlsson, Ronnie (2010) Uppsala, del II, *Upplandsmuséet*.

Bilder

Sid 1:

Carlsson, Sture, 1951, Torghandel på Fyristorg, Uppsala 1951/ Stiftelsen Upplandsmuséet. <https://digitaltmuseum.se/0210113458996/torghandel-pa-fyristorg-uppsala-1951>

Sid 2:

Carlsson, Sture, 1951, Torghandel på Fyristorg, Uppsala 1951 / Stiftelsen Upplandsmuséet. <https://digitaltmuseum.se/0210113459004/torghandel-pa-fyristorg-uppsala-1951>

Gullers, Peter, 2011. Hundpromenad längs Fyrisån, Uppsala 2011 / Stiftelsen Upplandsmuséet. <https://digitaltmuseum.se/021016022887/hundpromenad-langs-fyrisan-uppsala-2011>

Sid 4:

Bilder från Vänster till höger, uppifrån och ned:

1. Gravyr över Dombron och Uppsala Domkyrka, JF Martin 1790 / Stiftelsen Upplandsmuséet. <https://digitaltmuseum.se/011013990747/gravyr-over-dombron-och-uppsala-domkyrka-av-j-f-martin-uppsala>

2. Uppsala domkyrka, Carl Peter Hilleström 1800. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Uppsala_domkyrka_Hillestr%C3%B6m.jpg

3. Olof Rudbecks huskarta 1679. / Stiftelsen Upplandsmuséet.

4. Dombron, Littografi av Alexander Nay ur Här och där små krogar av Åke Davidsson

5. Osti, Henri Fyristorg med hotell Pheonix och Upsala Gilles hus, / Stiftelsen Upplandsmuséet. <https://digitaltmuseum.se/011013990648/fyristorg-med-hotell-phoenix-och-upsala-gilles-hus-uppsala>

6. Dahlgren, Alfred 1901, / Stiftelsen Upplandsmuséet.

7. Uppsala-bild Augusti 1947 / Stiftelsen Upplandsmuséet.

8. Liljeholm, J 1965 / Stiftelsen Upplandsmuséet. <https://digitaltmuseum.se/011013956316/fyristorg-uppsala-1965>

9. Gullers, Peter 2011, Matvaruförsäljning på Fyristorg, Uppsala 2011. / Stiftelsen Upplandsmuséet. <https://digitaltmuseum.se/011013991865/matvaruforsaljning-pa-fyristorg-uppsala-2011>

Sid 8:

Gråbrodretorv i Köpenhamn, <http://agoralogi.se/manadens-torg/37-grabrodretorv-i-kopenhamn/>

Sid 10:

1. Vattenränna, Naturstenskompaniet, <https://www.naturstenskompaniet.se/inspiration/vattenranna-4/>

2. Artibeau, Konstverk av Erich Reusch, 1980. <http://www.artibeau.de/1530.html>

3. Artibeau, Konstverk av Erich Reusch, 1980. <http://www.artibeau.de/1530.html>

Sid 12:

1. Wikicommons. Tastmodell Erfurt. [https://commons.wikimedia.org/wiki, File:Tastmodell_%28Erfurt%29_03.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tastmodell_%28Erfurt%29_03.jpg)

Sid 13:

1. Vattenpump på Fyristorg, Uppsala. Foto av Paul Sandberg. / Stiftelsen Upplandsmuséet.

Sid 15:

Bilder från Vänster till höger, uppifrån och ned:

1. Strandvägen, Trafikkontoret Stockholm stad, <https://parker.stockholm/vaxter-djur/blommor/>.

2. Blomsterurnor, GH Form. <https://ghform.com/sv/produkter/>

3. "Gråbrodretorv i Köpenhamn" Bentehoffman 2017) <https://bentesrejser.dk/zoom-ind-paa-graabroedretorv-i-koebenhavn/>

4."Hitsa, Klara" Hitsa, <https://hitsa.com/products/klara-park-bench/>

5. Real Fllion "Jardins de Luxembourg" <https://monde.ccdmd.qc.ca/ressource/?id=100884&demande=desc>

FYRISTORG

Uppsala

Gestaltningssprogram 2026-02-10

Bilaga 3

Gestaltningssförddjupning - visioner och möjligheter

Nyréns Arkitektkontor

Vyer från 3D modell

3d vy: Fyristorg från ovan.

3d vy: Fyristorg i skymning. Obs belysningsförslag under bearbetning.

3d vy: De nya plana ytorna skapar en bättre rumslighet där nya och gamla träd ramar in torget. Torget får nya möbler och planteringar.

Vyer från 3D modell

Fyristorg utmed åpromenaden.

Fyristorg i skymning. Obs belsningsförslag under bearbetning.

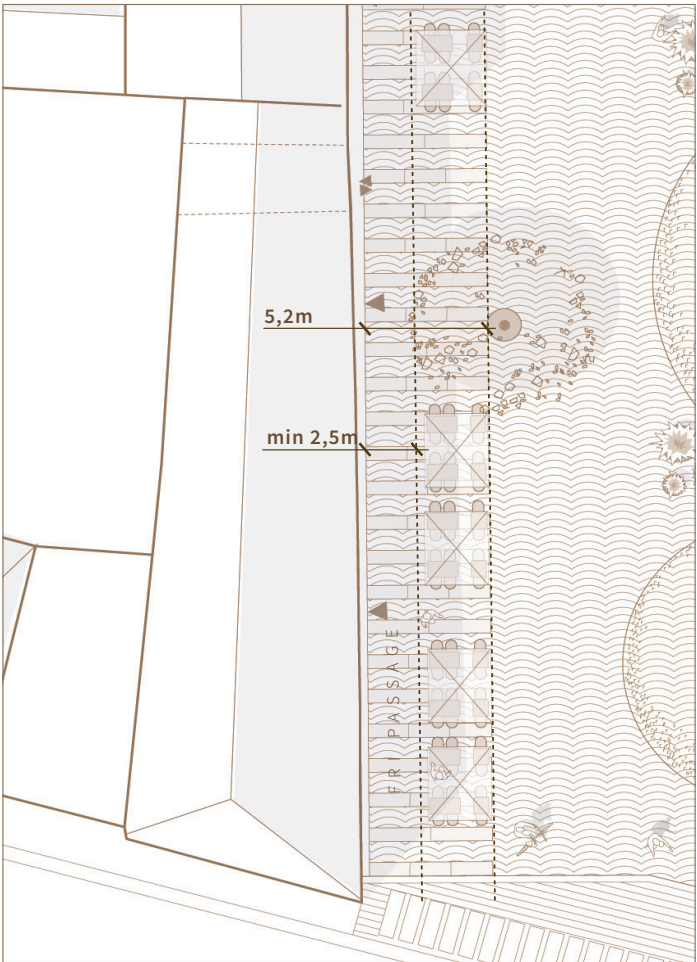

Närmast Fyrisån skapas ett genomgående promenad- och vistelsestråk. Under trädskronorna placeras dubbelriktade bänkar som vänder sig både ut mot ån och upp mot torget.

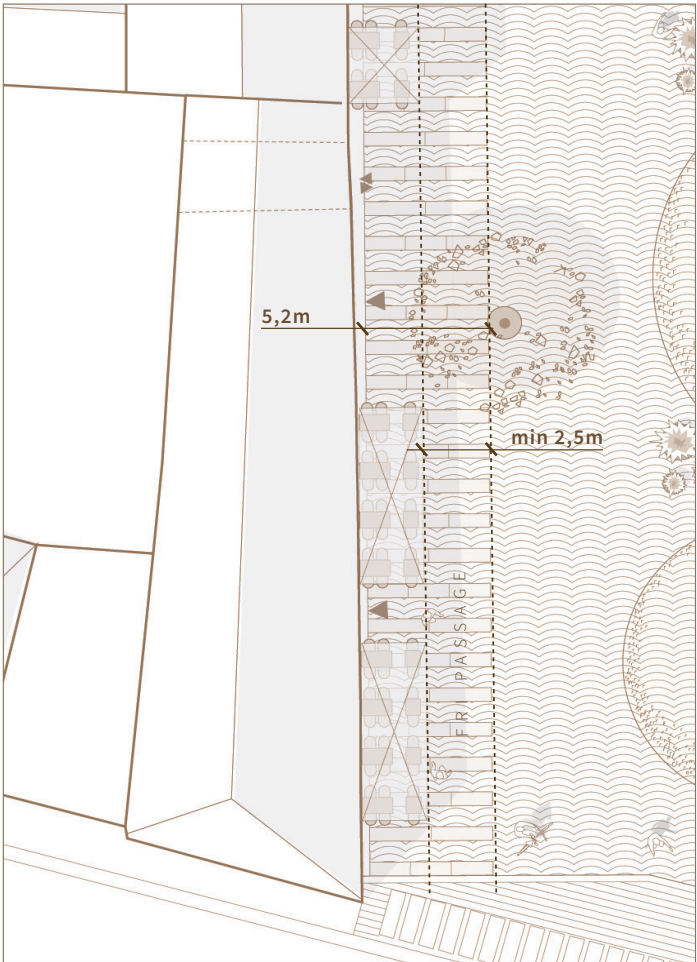
Uteservering

Uteserveringar är en central del av det nutida och dåtida Fyristorg. Serveringar befolkar platsen och bidrar till dess karaktär och funktion som social mötesplats. Hur dessa placeras är viktigt för att tillgodose krav på tillgänglighet, men även för att stödja visionen om det nya Fyristorg. Längs fasaden skapas därför en bred tillgänglig yta med släta material som är bred nog för att nyttjas för både gångzon och uteserveringar. Detta skapar en flexibilitet för placering av uteserveringar mot fasad eller i ett utflyttat läge.

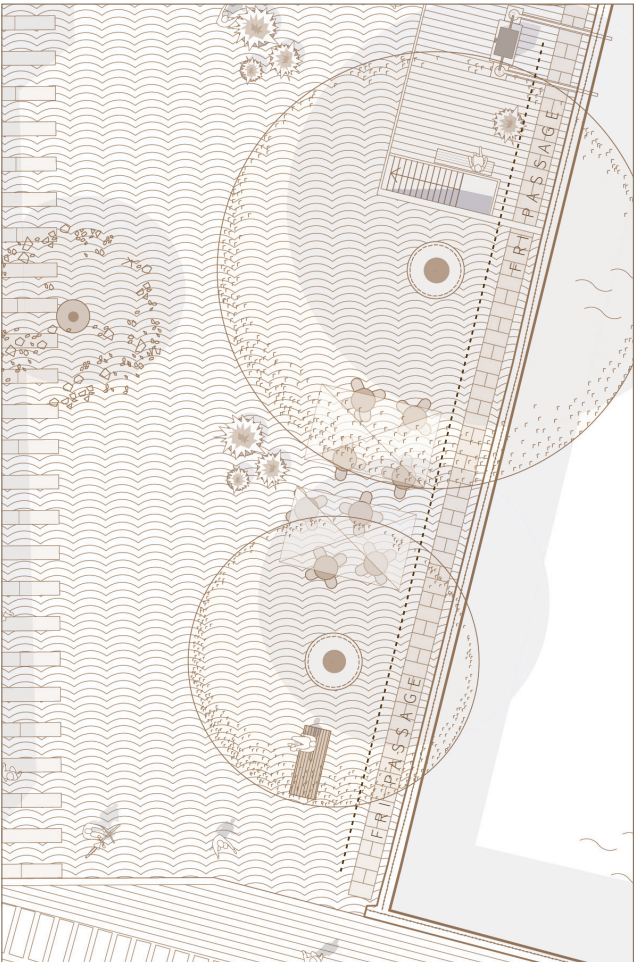
Möjligheten att förlägga uteserveringar på andra delar av torget förbättras när lutningar minskar och parkeringsplatser utgår.

Utflyttad uteservering, bredd på bild 2,5m. Fri passage mellan serveringsyta och fasad 2,5m, ytan kan göras bredare.

Uterservering mot fasad, bredd på bild 2,5m. Minsta fria mått utanför uteserveringsyta 2,5m.

Uterservering på torget under lindarna. Uterserveringar kan temporärt flytta ut på väl valda platser utmed årummet. Dock inte närmre än än att en fri passage går att upprätthålla.

Utflyttad uteservering på Östra Ågatan

Exempel på en mindre uteservering utmed fasad.

Fri passage utmed ån. Exempel från 3-D modell.

Vyer från 3D modell

3D vy: Breda trappsteg utförda med rundade trappnosar likt Domtrappan.

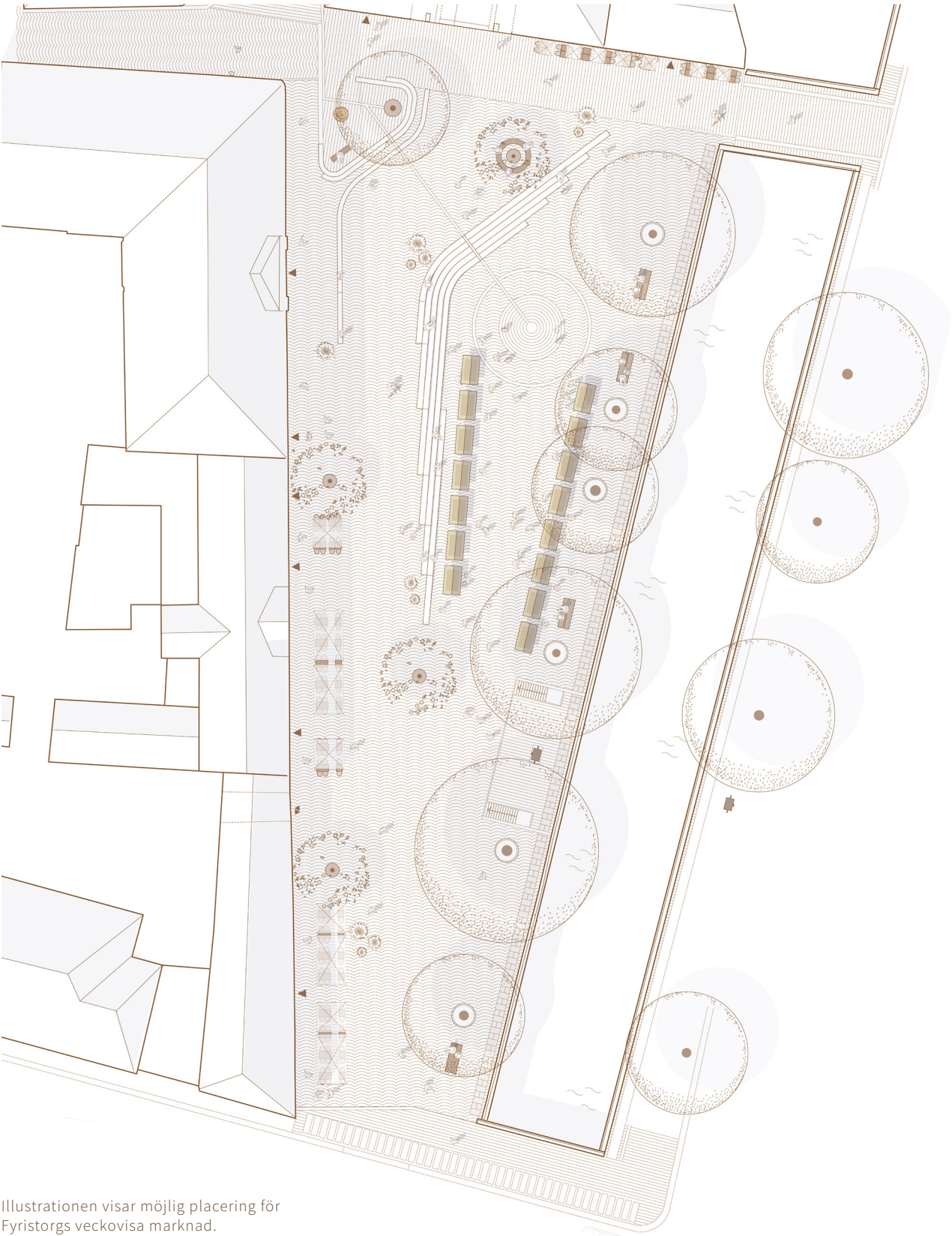

3D vy: Ytan utmed fasad breddas och förses med släta material. Ytan gör tillräckligt stor för att både rymma uteserveringar och gångbana.

3D vy: Framför gamla Gillet skapas olika nivåer av möblerbara torgtor.

Marknaden på Fyristorg

Illustrationen visar möjlig placering för Fyristorgs veckovisa marknad.

Referensbild: marknad i Berlin

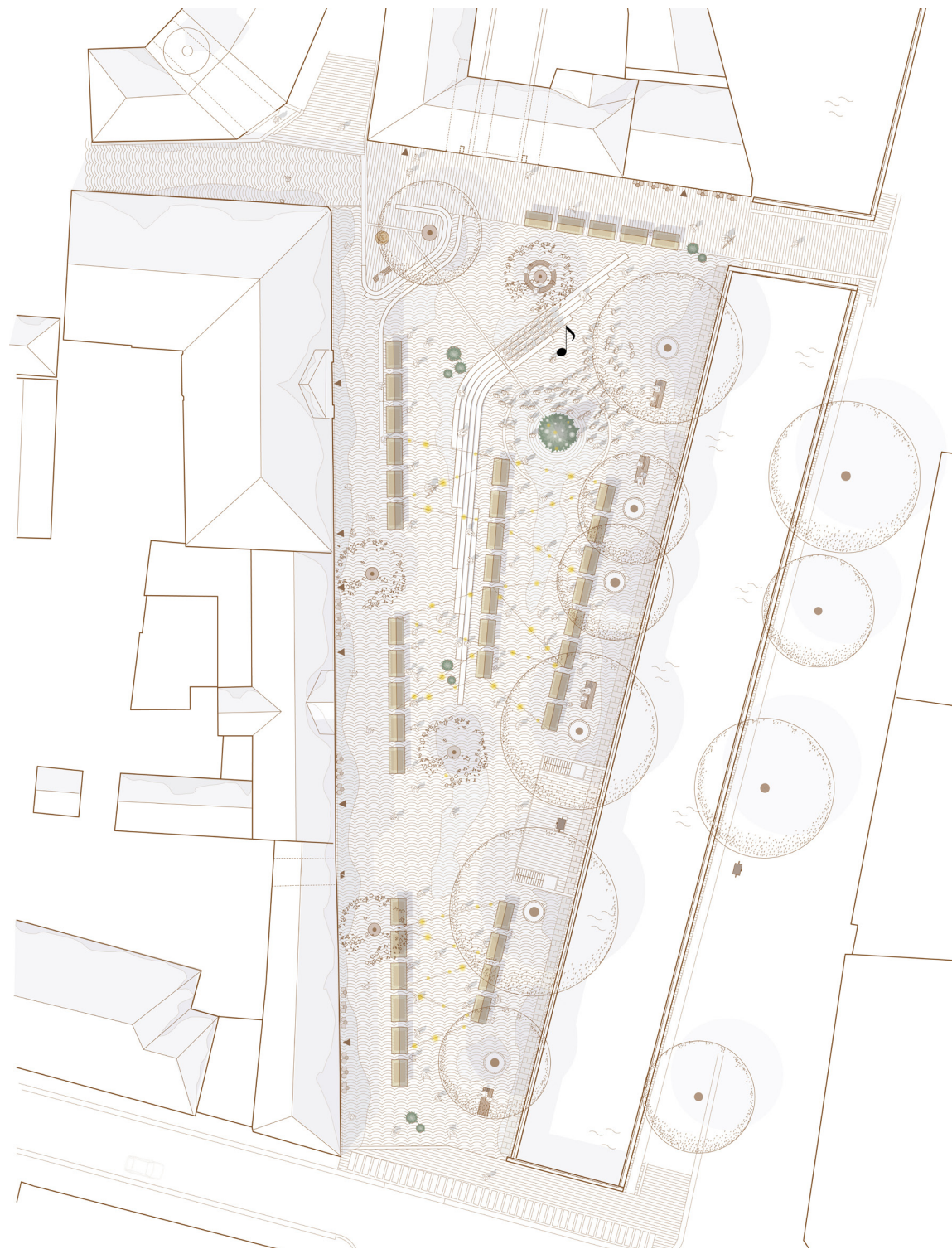

Referensbild: julmarknad

3D vy: Fyristorgs karaktär som öppen handelsplats förstärks.

Julmarknad

Gestaltningen ger möjlighet för större marknader tex. julmarknad och skördemarknad. Illustrationen visar möjliga lägen för marknadsstånd, ett läge för julgran samt stämningsskapande belysningsslingor som kan vara ett tillägg under vinterhalvåret.

Kulturnatt och musikevenemang

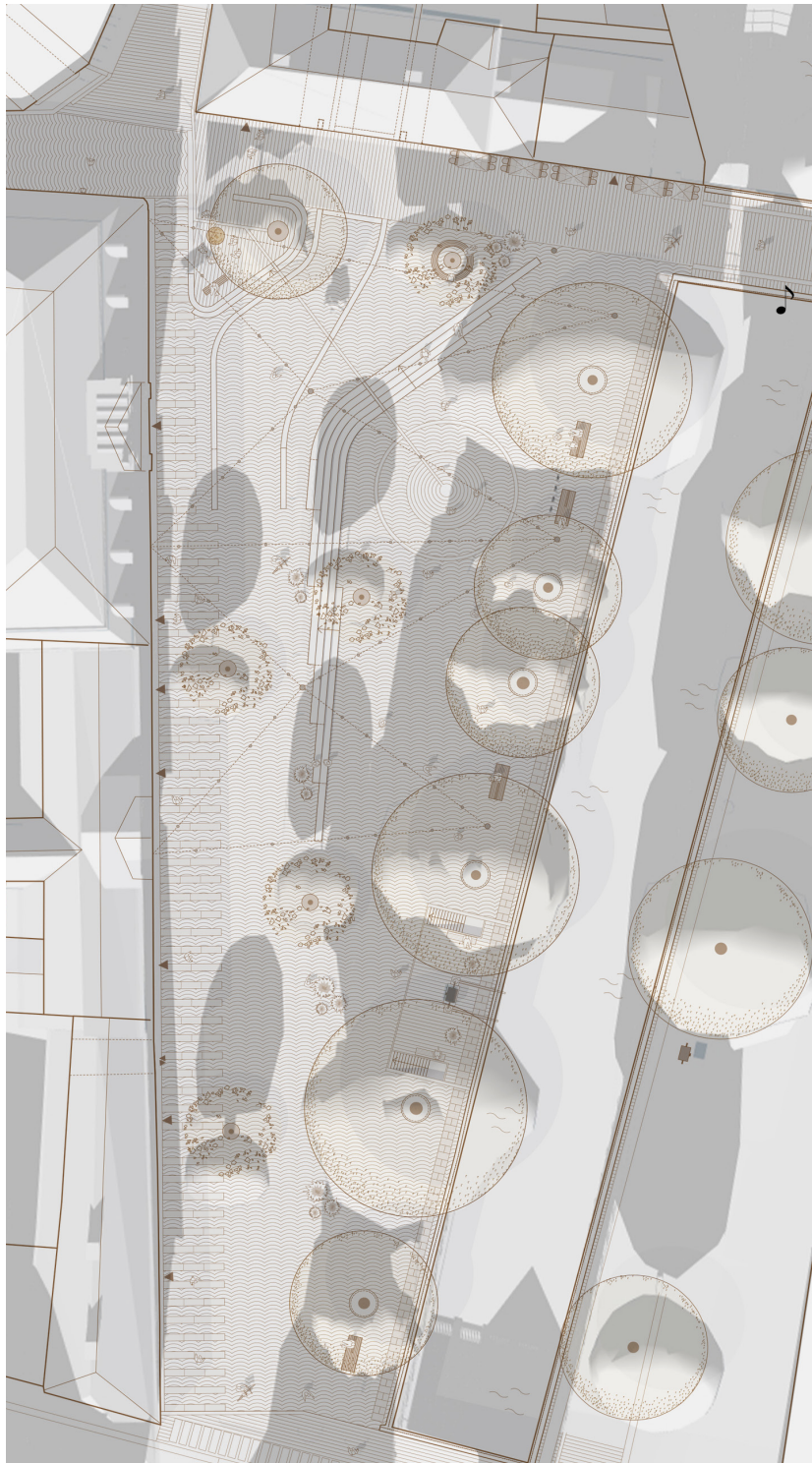

Längs ån finns möjlighet att placera en temporär scen vid evenemang som t.ex. kulturnatten. Illustrationen visar ett möjligt läge där trappan blir en naturlig läktare.

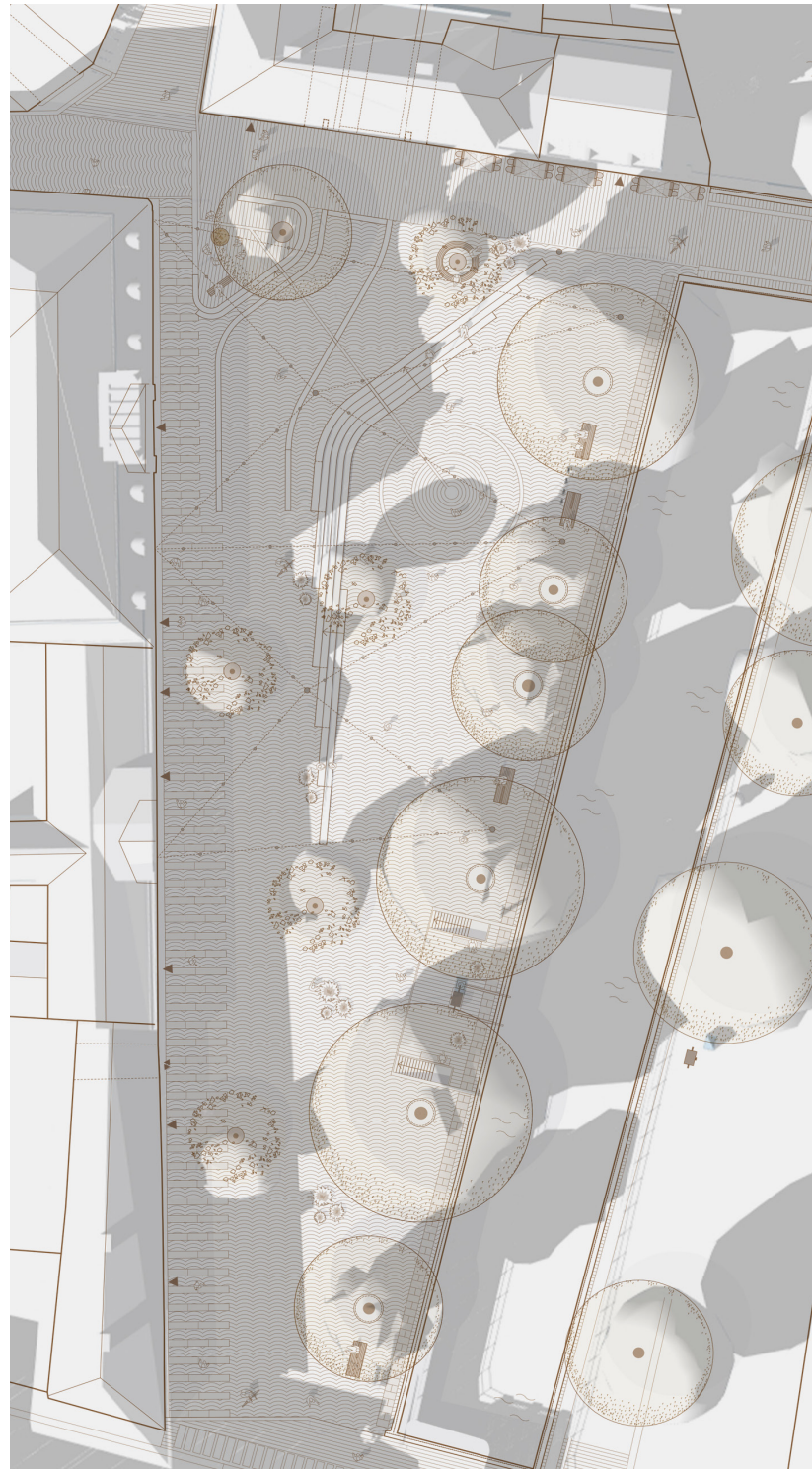
Bilagor

Solstudier

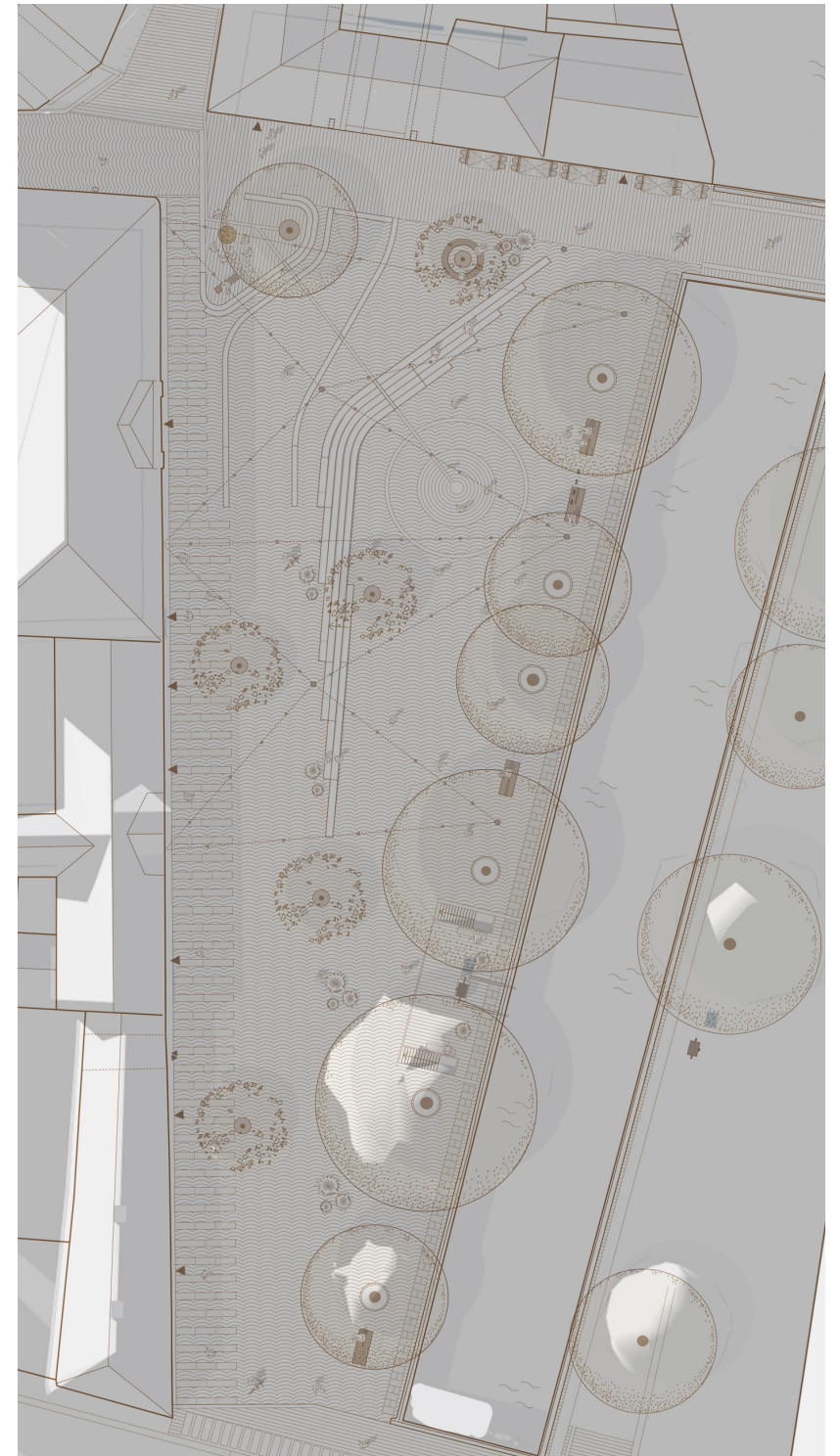
20:e Mars

09:00

12:00

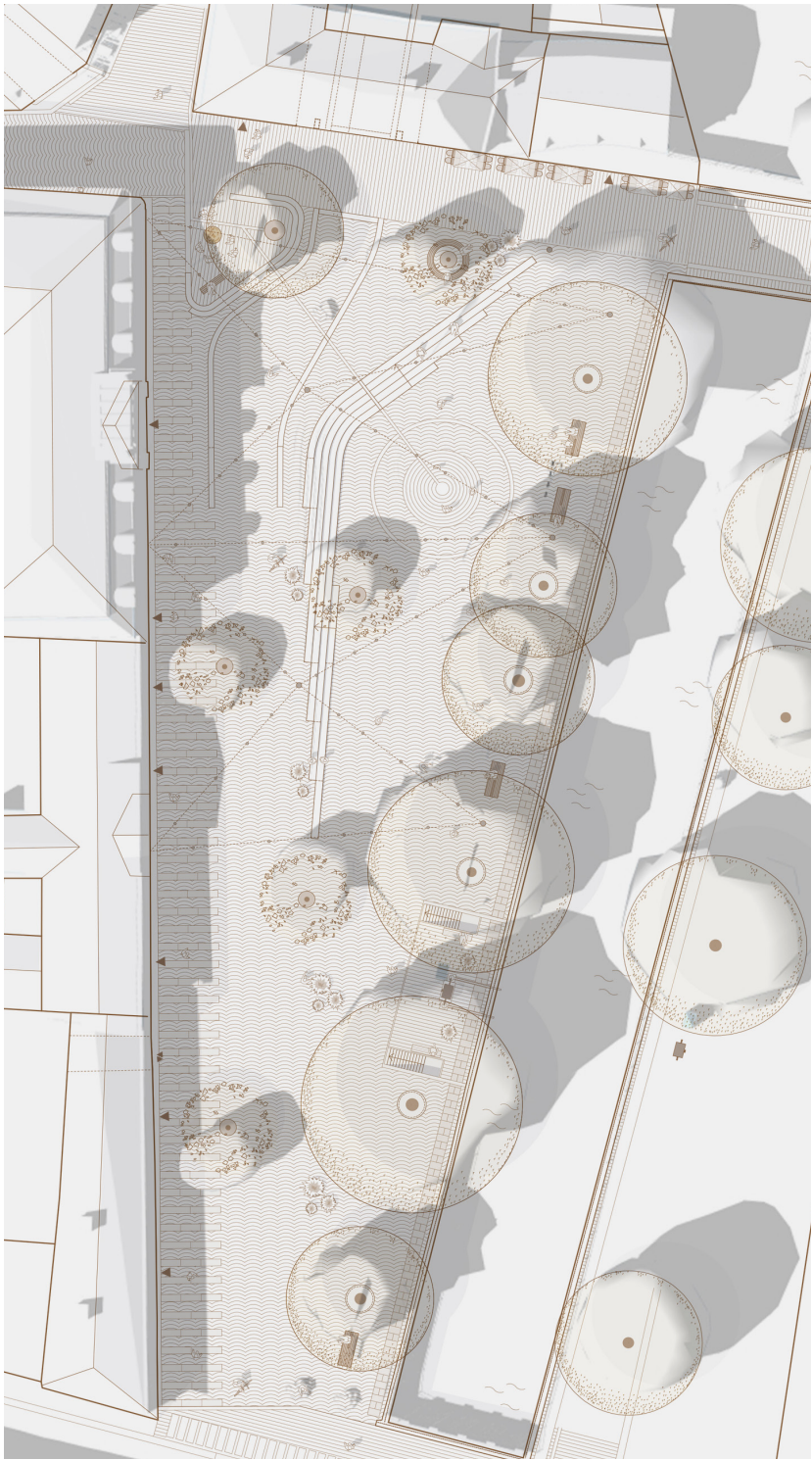

16:00

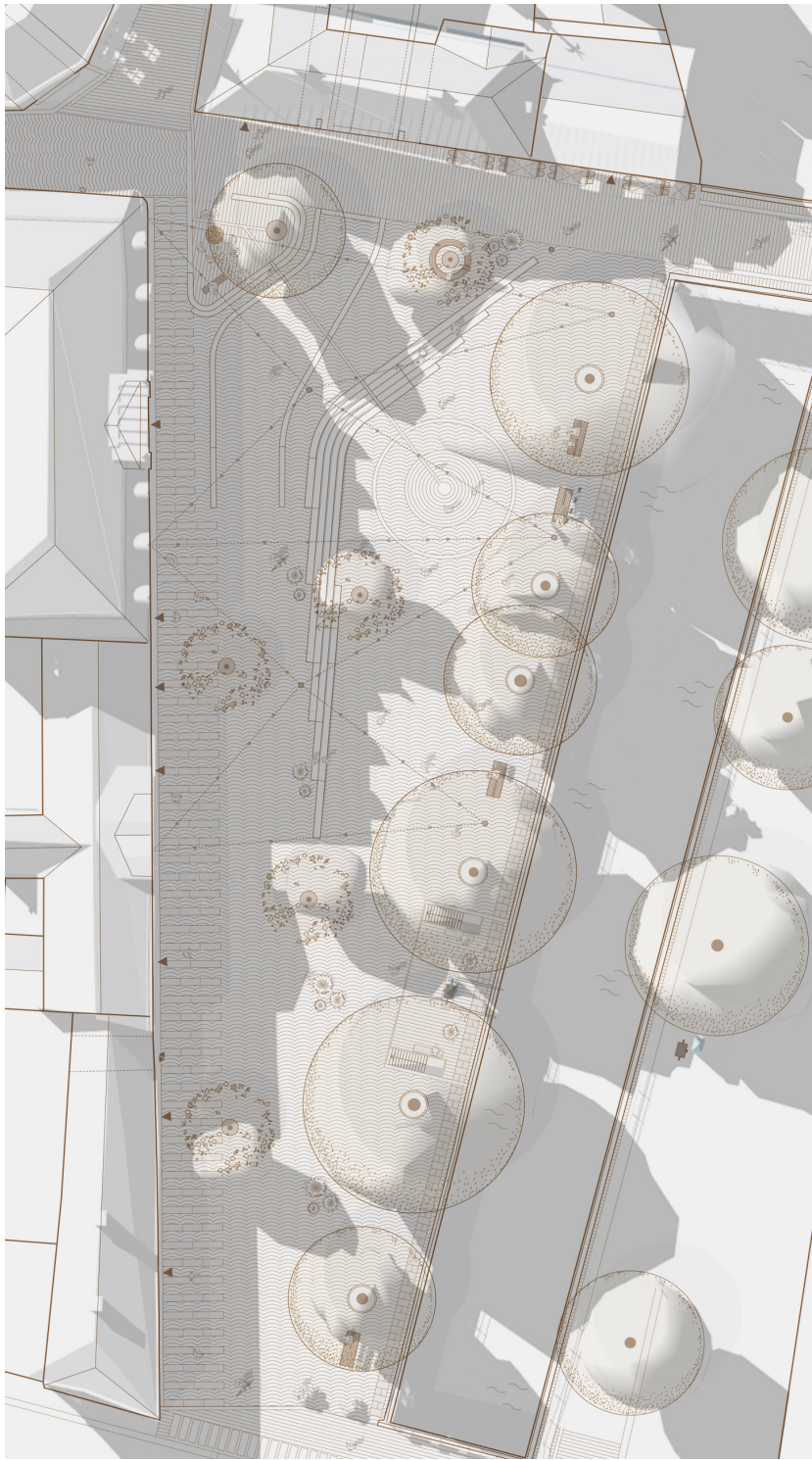
Solstudie - 21:e Juni

09:00

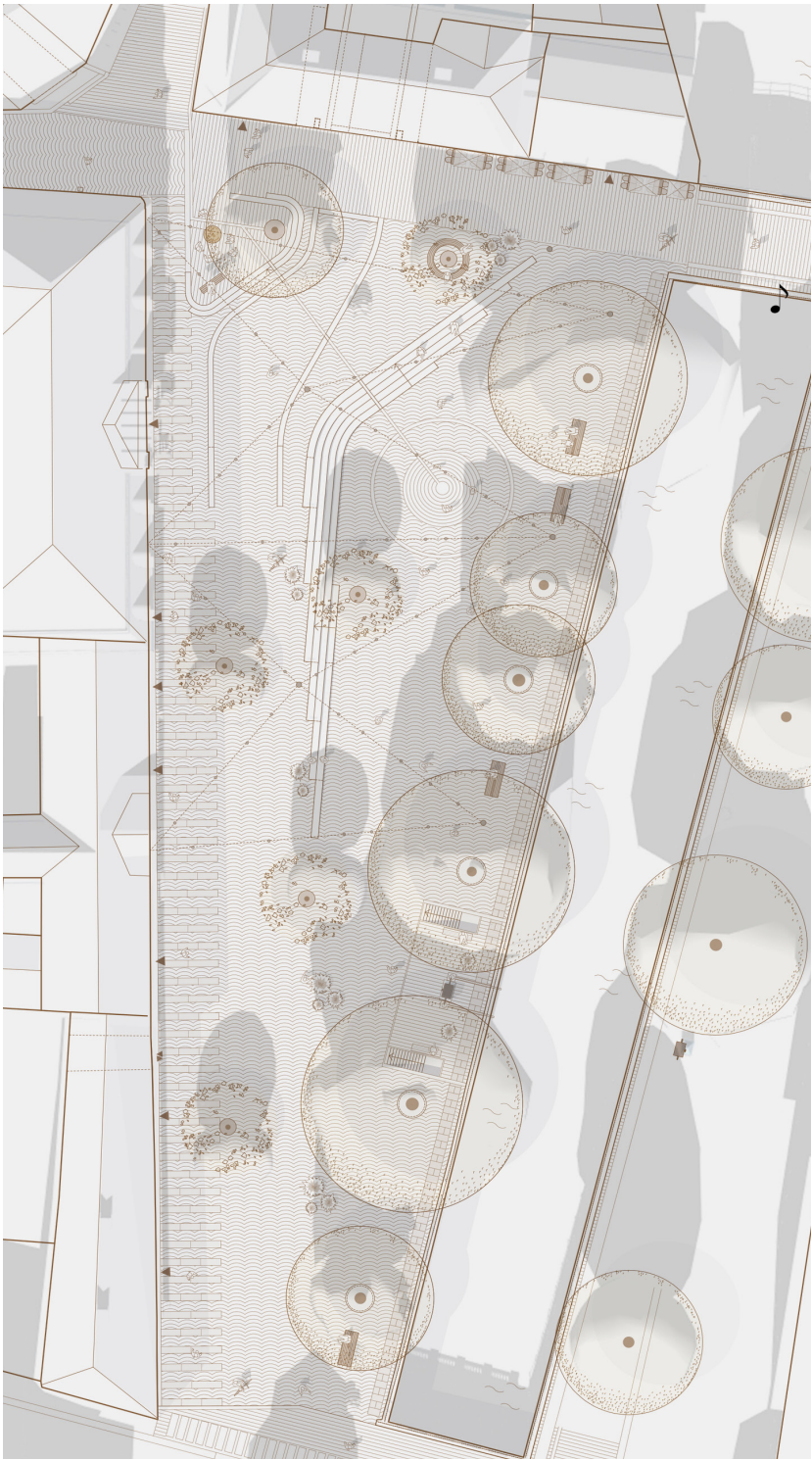

12:00

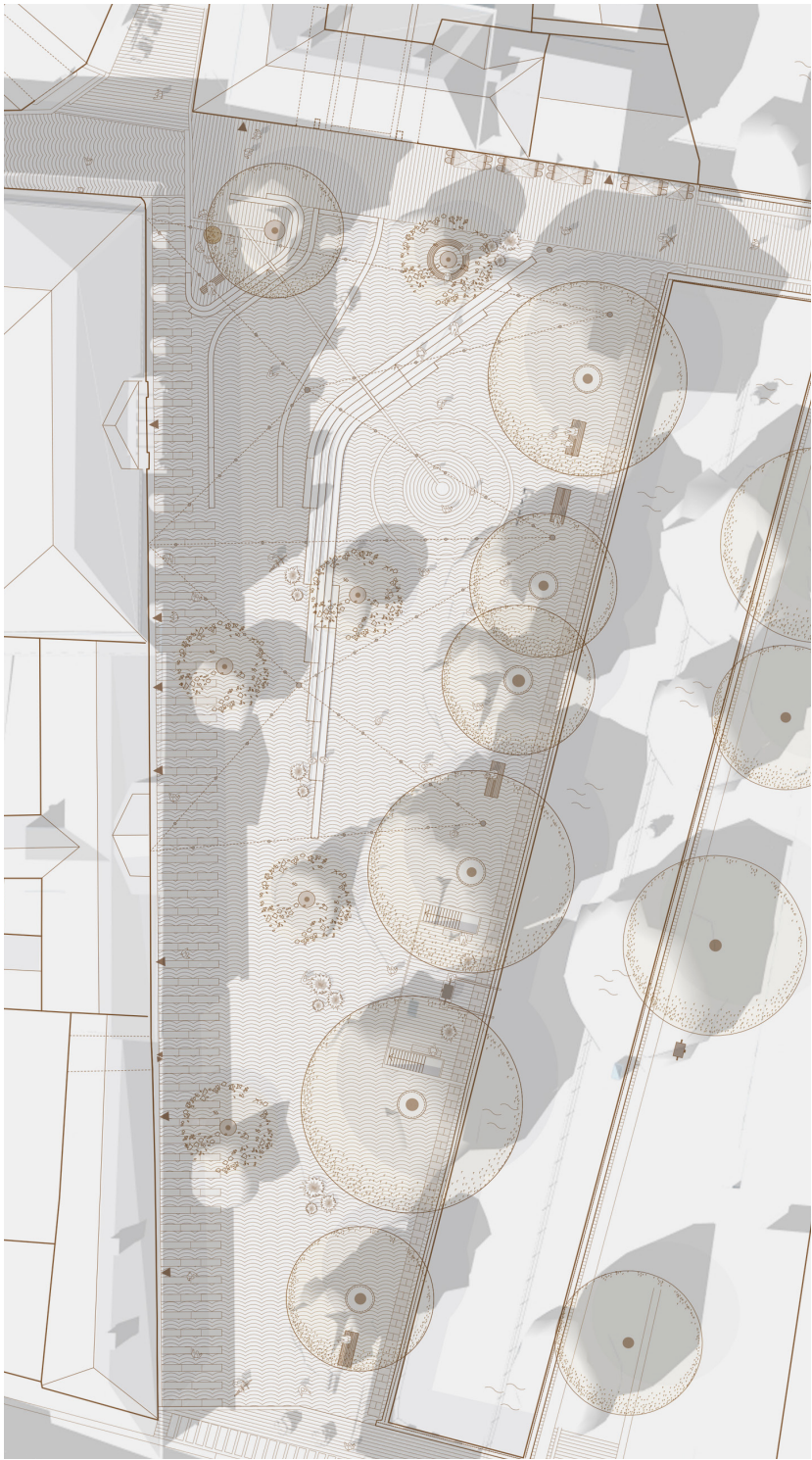

16:00

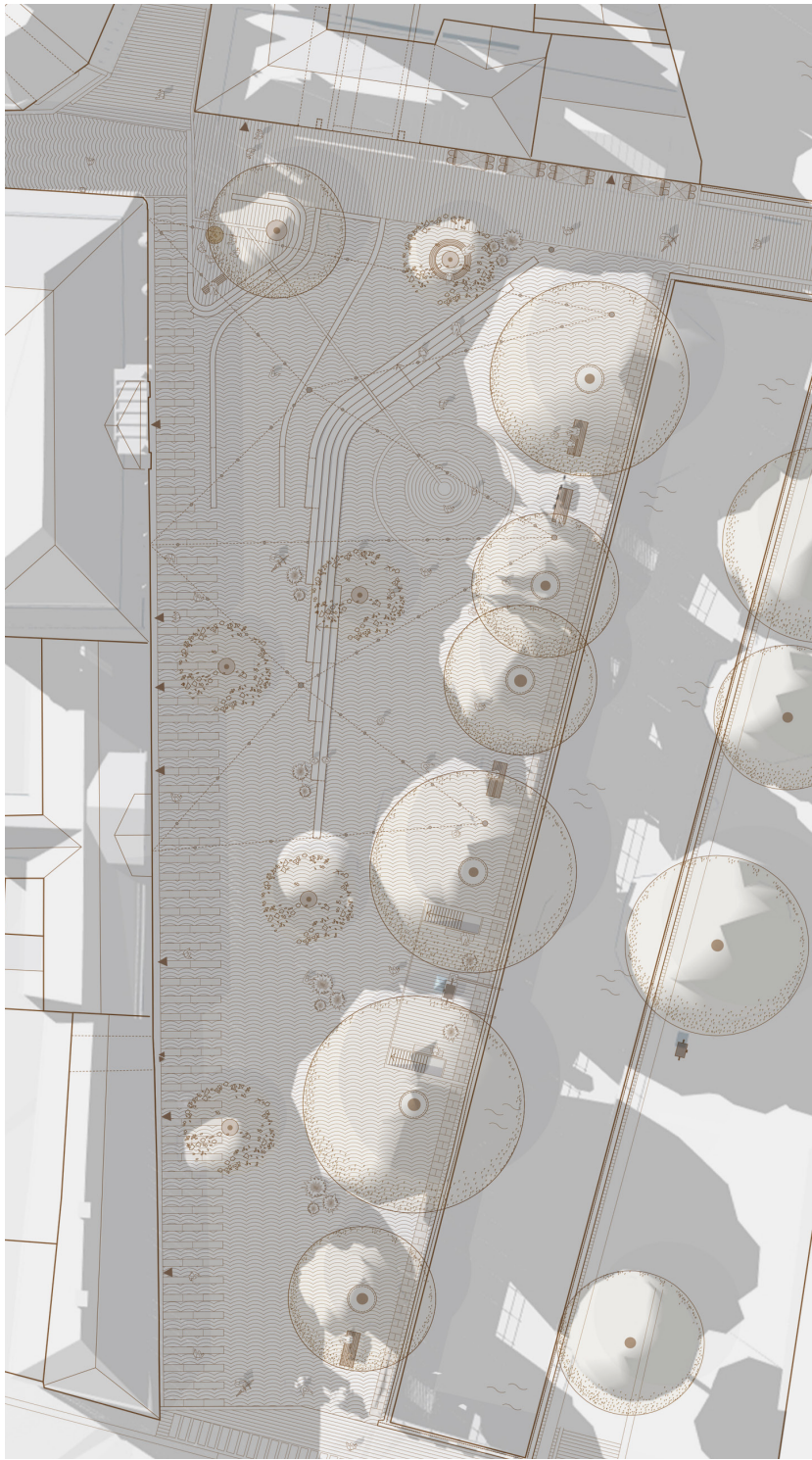
Solstudie - 20:e Augusti

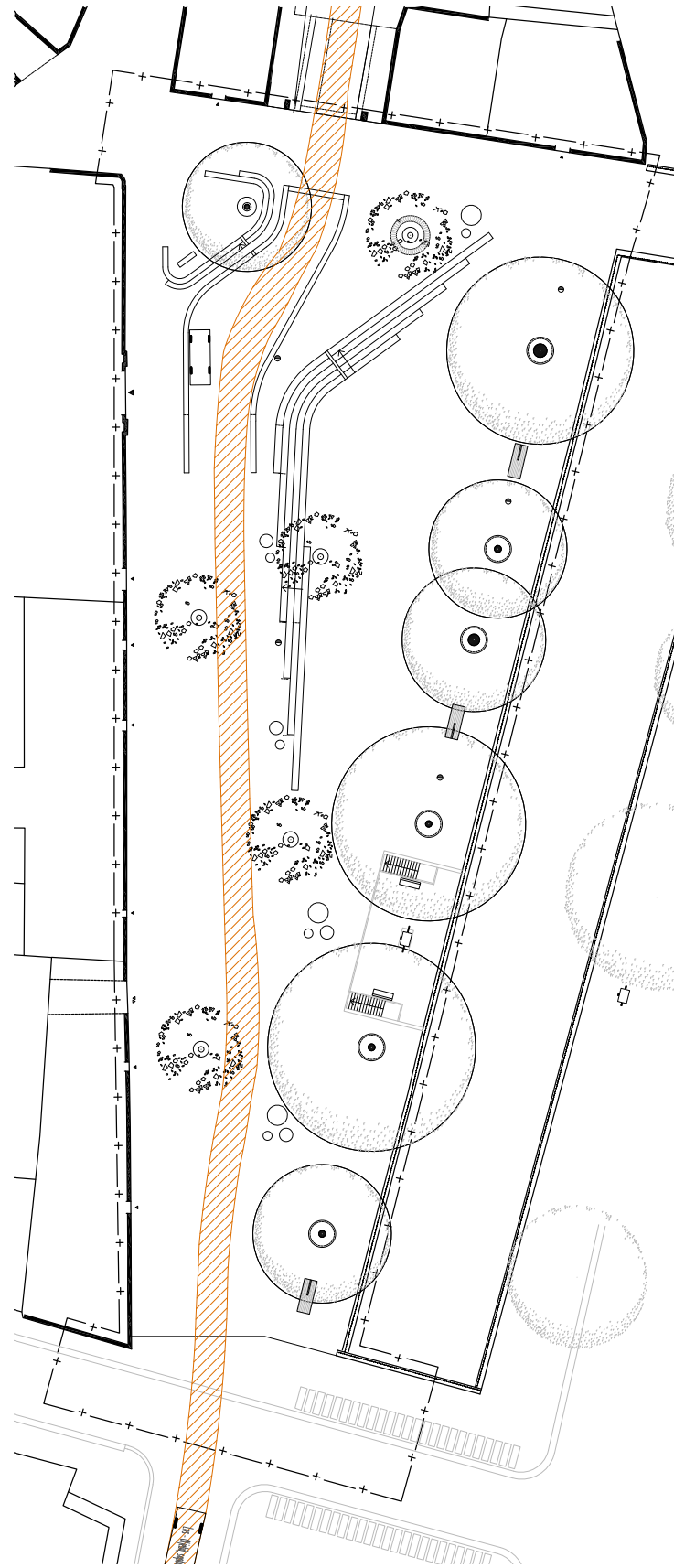
09:00

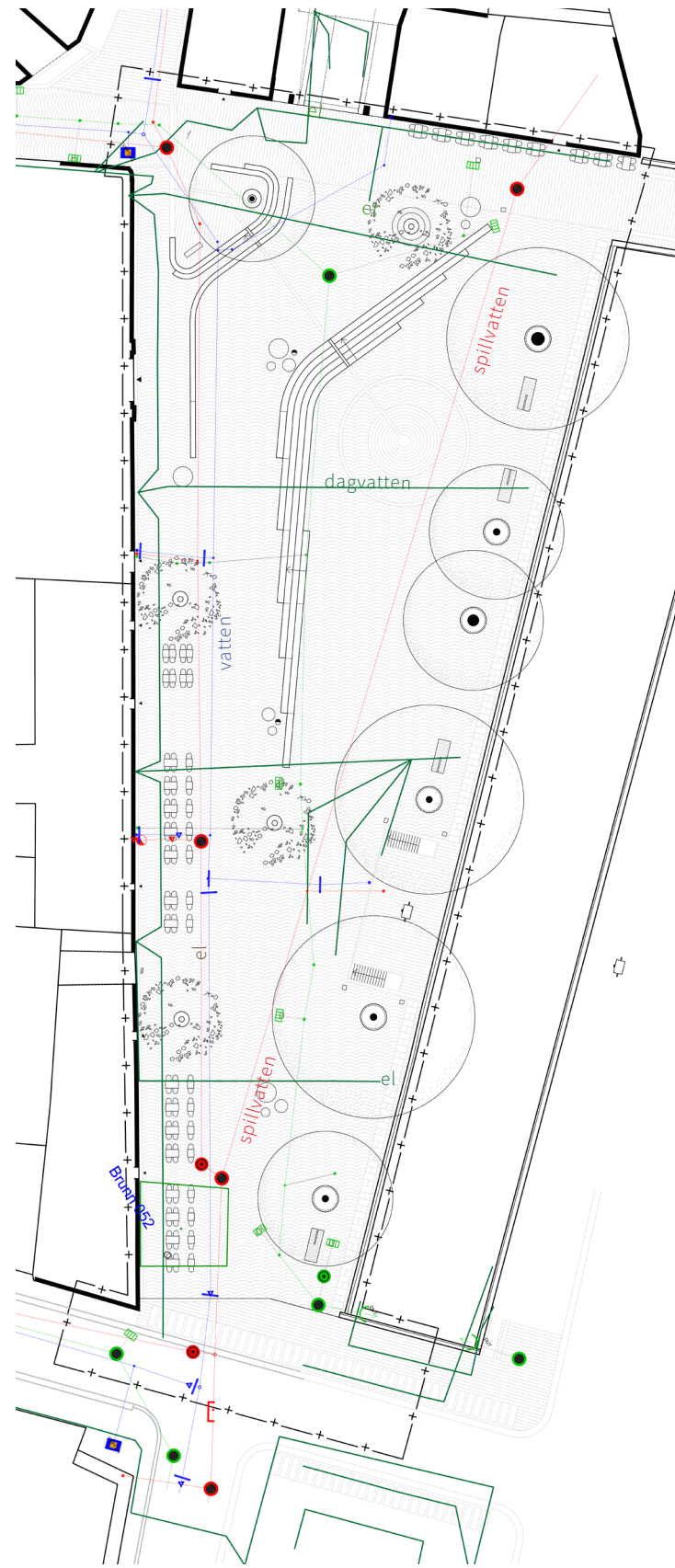
12:00

16:00

Körspår lastbil/sopbil/personbil

Ledningskarta

Tillfällig bilparkering vintertid

Planen visar möjligheter att ha temporär parkering för personbilar vintertid på ytan som uteserveringarna nyttjar sommartid.